

Засновники: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Національна юридична бібліотека.

Заснований у 2011 році. Видається раз на два тижні.

Головний редактор О. Онищенко, академік НАН України. *Редакційна колегія:* В. Горовий (заступник головного редактора), Т. Горенко, Н. Іванова, Ю. Половинчак

Адреса редакції: НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна

ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ нові орієнтири і ризики

/Бюлетень оперативних матеріалів на базі аналізу
електронної інформації/

**№ 1
(січень 2013 р.)**

КИЇВ 2013

ЗМІСТ

ООНОВЛЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ УКРАЇНИ З 1 СІЧНЯ 2013 Р.	3
Оподаткування бізнесу.....	3
Оподаткування приватних осіб.....	4
Валютні операції	5
Інше	7
Перебувають у стадії обговорення або розгляду	9
КОНСУЛЬТАЦІЇ ЩОДО ВЕДЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	11
Податкові ризики.....	11
Ризики перерозподілу, які можуть викликати загострення фінансового протиборства.....	14
Ризики, які виникають у роботодавців у зв'язку з кадровою політикою	18
МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ	19
Ризики, пов'язані із судноплаством.....	19
ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	21
Т. Горенко, старш. наук. співроб., канд. екон. наук	21
Новачії, що можуть стати неприємностями.....	21
Як правильно закрити кредит.....	23
Податок на нерухомість	26
СТРАХУВАННЯ	29
Компетентна думка.....	29
Актуальні питання страхової діяльності.....	37
Регуляторна складова	37
Н. Ляшенко.....	41
Страховання орендованого майна	41
Діяльність страхового ринку	42
Консультація.....	44
Діяльність страховиків	50

ОНОВЛЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ УКРАЇНИ

З 1 СІЧНЯ 2013 р.

З 1 січня набирають чинності нові закони, що регулюють діяльність багатьох економічних напрямів.

На цей раз приватним особам доведеться звикати до нових податків – на нерухомість і на продаж авто, а підприємцям – шукати способи, як скористатися новими пільгами.

Оподаткування бізнесу

Податковий кодекс України № 2755-17, редакція від 19.11.2012 р.

Податок на прибуток знижується з 21 % до 19 %.

Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо Державної податкової служби та у зв'язку з проведенням адміністративної реформи в Україні» від 05.07.2012 р. № 5083-VI

Вводяться дві нові групи платників єдиного податку. До п'ятої групи належать фізособи-підприємці з річним оборотом не більше 20 млн грн і кількістю найманих працівників не більше 20 осіб. До шостої групи – юридичні особи з оборотом не більше 20 млн грн і 50 найманими працівниками. Ставка – 7 % + ПДВ або 10 % без ПДВ.

Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України (про зміну ставок деяких податків і зборів)» від 20.11.2012 р. за № 5503-VI та підписаний Президентом 18.12.2012 р.)

Підвищуються акцизи на спиртне, цигарки та автомобілі.

Закон України «Про внесення змін до розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування суб'єктів програмної продукції» від 05.07.2012 р. № 5091-VI

Компанії, що працюють у сфері ІТ, отримують тимчасову (до 01.01.2023 р.) пільгу зі сплати податку на прибуток (5 % замість 19 %). На цей же період звільняються від ПДВ операції з поставки програмної продукції.

Закон України «Про внесення змін до розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування суб'єктів господарювання, які реалізують інвестиційні проекти в пріоритетних галузях економіки» від 06.09.2012 р. № 5211-VI.

Компанії і підприємці, що реалізують інвестпроекти в пріоритетних галузях економіки (повний перелік – у Законі), отримують тимчасові (до 01.01.2023 р.) пільги з податку на прибуток (ставка 0 – 8 %). На час реалізації проекту дозволяється застосовувати прискорену амортизацію основних засобів.

Закон України «Про внесення змін до ст. 8 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 16.10.2012 р. № 5455-VI

Змінено порядок розподілу єдиного внеску за видами загальнообов'язкового державного соцстрахування, що дасть змогу роботодавцям платити нарахований єдиний соцвнесок одним платіжним дорученням.

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо необхідності обов'язкового надання витягів та виписок з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» від 02.10.2012 р. № 5410-VI

Скасовує обов'язкове надання витягів та виписок з Єдиного держреєстру. Інформацію про суб'єкта господарювання можна буде отримати через Інтернет.

Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 р. № 5067-VI

Статус безробітного можна буде отримати з першого дня реєстрації в Службі зайнятості. Роботодавцям, які створюють нові робочі місця та беруть на роботу молодь (перше робоче місце), одиноких матерів, дітей-сиріт, осіб, які відбували покарання і т. д., надаються пільги зі сплати Єдиного соціального внеску. Фінансове забезпечення одержуватимуть через три місяці після одержання статусу безробітного.

Оподаткування приватних осіб

Податковий кодекс України № 2755-17, редакція від 19.11.2012 р.

Вводиться податок на нерухомість. Об'єкт оподаткування – квартири площею від 120 кв. м і житлові будинки площею від 250 кв. м. Ставка податку затверджується органами місцевого самоврядування. Для Києва – 1–2,7 % мін. з/п за 1 кв. м.

Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення оподаткування при відчуженні транспортних засобів» від 02.10.2012 р. № 5413-VI

Дохід від продажу другого та більш за рік транспортного засобу буде обкладатися податком за ставкою 5 %. Дохід визначатиметься, виходячи з ціни, зазначеної в договорі купівлі-продажу, але не нижче оціночної вартості за Законом. Нотаріуси щокварталу подаватимуть в податкову інформацію про посвідчені договори купівлі-продажу, їх вартості та суму сплаченого податку.

Постанова НБУ від 16.11.2012 р., № 476 «Про порядок виплати переказів із-за кордону фізичним особам»

Зобов'язує банки конвертувати в національну валюту за курсом міжбанку будь-які валютні перекази з-за кордону, що перевищують еквівалент в 150 тис. грн. Серед аналогічних нововведень можна назвати і постанову НБУ «Про зміну строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів і введення обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті» (від 16.11.2012 р., № 475), яке вводить вимогу продавати на міжбанку валютну виручку резидентів від реалізації товарів за зовнішньоекономічними договорами. «Такий продаж проводиться без доручення клієнта і не пізніше наступного робочого дня після зарахування надходжень на розподільчий рахунок. Крім того, встановлено, що розрахунки за операціями експорту та імпорту товарів повинні здійснюватися в термін, що не перевищує 90 календарних днів. Дані заходи викликані необхідністю стабілізації валютного ринку і розглядаються НБУ як тимчасові (на 6 міс. із 19.11. 2012 р.). Проте зараз введені зміни на умови ліцензування (див. далі).

Валютні операції

Національний банк України (НБУ) вніс зміни до положення про порядок видачі ліцензій на розміщення валютних цінностей на рахунках за межами України.

Зокрема перелік документів, необхідних для отримання або зміни ліцензії, доповнений довідкою уповноваженого банку, у якому буду проводитися операції щодо перерахування і обов'язкового продажу валюти. Крім того, у Постанову доданий порядок здійснення обов'язкового продажу валютних надходжень 1-ї групи Класифікатора та російських рублів.

Термін продажу не повинен перевищувати 30 днів з моменту надходження на валюту рахунок суб'єкта. Крім того, власник ліцензії зобов'язаний у п'ятиденний строк повідомити Управління про обов'язковий продаж, надавши копії документів, що підтверджують її здійснення із зазначенням суми та дати продажу.

Не підлягає обов'язковому продажу іноземна валюта, перерахована ліцензіаром із власного рахунку в уповноваженому банку, зазначеного в ліцензії або з іншого власного рахунку.

Фізособи-резиденти, які отримали індивідуальну ліцензію Нацбанку на розміщення валютних цінностей на рахунках за межами України, можуть

здійснювати на ці рахунки перекази іноземної валюти в сумі, зазначеній у ліцензії», – наголошується в новій редакції положення про порядок видачі відповідних ліцензій. Діючими правилами передбачається, що фізособи-резиденти, які отримали таку індивідуальну ліцензію, можуть здійснювати на закордонні рахунки валютні перекази в сумі, яка в еквіваленті не перевищує 600 тис. грн на рік. Відповідне рішення закріплене постановою Нацбанку від 14 грудня, № 531, зареєстровано в Міністерстві юстиції 8.01.2013 р., № 78/22610 і набирає чинності з 25 січня 2013 р.

Наказ Міністерства фінансів № 1057 «Про затвердження вимог щодо створення контрольної стрічки в електронній формі в реєстраторах розрахункових операцій та модемів для передачі даних і порядку передачі електронних копій розрахункових документів і фіскальних звітних чеків реєстраторів розрахункових операцій дротяними або бездротовими каналами зв'язку до органів Державної податкової служби» вступив в дію 5 листопада.

З 1 січня 2013 р. у місцях продажу товарів і послуг впроваджується електронна касова стрічка реєстраторів розрахункових операцій, яка являє собою електронну копію розрахункових документів, що зберігається в пам'яті касового апарата або модема, приєднаного до апарата. Раз на добу дані електронної стрічки передаватимуть на загальний сервер обробки даних у ДПСУ. На думку співробітників податкової, нововведення дасть можливість звести нанівець розбіжності між первинною документацією та поданими даними звітності.

Це означає, що в режимі онлайн усі операції, які повинні проводитися через касовий апарат, будуть автоматично відслідковуватися контролюючими органами. Якщо у апарата відсутня функція створення контрольної стрічки в електронному вигляді, то продавцю необхідно буде придбати саме такий РРО або придбати спеціальний модем, який буде приєднуватися до апарата і дасть змогу формувати цю саму контрольну стрічку в електронному вигляді.

Президент України підписав Закон «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо подальшого вдосконалення адміністрування податків і зборів» (№ 5519-VI).

Законом, зокрема, передбачено запровадження особливого податку на операції з відчуження цінних паперів і операції з деривативами. Особливий податок стягується в такому розмірі:

– 0 % від суми операції з продажу на фондовій біржі цінних паперів, за якими розраховується біржовий курс відповідно до вимог, встановлених НКЦБФР (за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики);

– 0 % від суми операції з деривативами на фондовій біржі;

– 1 % від суми операції з продажу поза фондової біржі цінних паперів, що перебувають у біржовому реєстрі;

– 1,5 % від суми операції з продажу цінних паперів поза фондової біржі, які не перебувають у біржовому реєстрі; п'ять неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за укладення деривативів (контрактів) поза фондової біржі.

Крім того, законом передбачено, що для оформлення наявної заборгованості, у тому числі Державного бюджету, в Україні будуть випускатися фінансові векселі. До фінансових векселів належать: казначейський фінансовий вексель і банківський фінансовий вексель.

Інше

Закон України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» від 05.06.2012 р. № 4901-VI

Гарантується виконання рішення суду про стягнення коштів та виконання зобов'язань, боржником за яким є державний орган або державне підприємство. Виконувати рішення судів буде Держказначейство шляхом списання коштів з рахунків боржника. Пільговики отримуватимуть надбавки і виплати в рамках наявних у бюджеті коштів, замість фіксованих розмірів. Обсяг надбавок і виплат буде визначати Кабмін, а суди більше не зможуть приймати рішення про компенсації чорнобильцям і афганцям, а також «спеціальним» пенсіонерам

Закон України «Про нотаріат» від 06.09.2012 р. № 5208-VI

Посилюються вимоги до нотаріусів – тепер їм зможе стати тільки громадянин, який має шість років правового стажу (раніше – три роки), з яких з третього року – помічником нотаріуса (раніше – один рік). Вводиться система самоврядування – Нотаріальна палата. Вона ж зможе впливати і на припинення діяльності нотаріуса, у т. ч. і в разі порушення ним етичних норм.

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо розмежування земель державної та комунальної власності» від 06.09.2012 р. № 5245-VI

Місцеві власті отримають більше повноважень з визначення меж населених пунктів (сьогодні трохи більше половини кордонів визначені) та розмежування земель державної та комунальної власності.

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо подальшого вдосконалення адміністрування податків і зборів» № 11285, прийнятий 06.12.2012 р., чекає підпису Президента

Для угод із цінними паперами почне діяти правило обліку у валових витратах лише 25 % збитків. З позабіржових угод із цінними паперами доведеться платити акциз 1,5 %. В оборот повернуться фінансові векселі. Підприємства зможуть з їх допомогою розраховуватися з бюджетом, а держава буде відшкодовувати векселями ПДВ

Змінюється група законів, що стосуються реєстрації речових прав на нерухомість

Змінюється порядок реєстрації нерухомості: квартир, приватних будинків, земельних ділянок .

Набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання господарських зобов'язань» від 02.10.2012 р., № 5405 – VI.

Цим актом кредиторам вдалося посилити свої позиції. За оцінкою експертів, тепер недобросовісні позичальники втратили один з найбільш поширених механізмів ухилення від повернення кредитної заборгованості.

Визнання кредитного договору недійсним було успішним способом відходу від виконання зобов'язань. Недійсність основного зобов'язання спричиняла за собою недійсність забезпечення за договором, що давало змогу недобросовісному боржнику уникнути повернення отриманих коштів. Тепер суд при ухваленні рішення про недійсність кредитного договору за заявою кредитора накладає арешт на заставне майно. Проте арешт буде знято після виконання зобов'язання з повернення заборгованості позичальником протягом 30 днів з дня набрання чинності судового рішення. Також кредитор має право звернутися до суду з позовом про звернення стягнення на предмет забезпечення. Таким чином, застава забезпечує не тільки зобов'язання, прописані в кредитному договорі, а й вимогу про повернення отриманого за таким договором при його недійсності.

З 1 січня 2013 р. в Україні набирають чинності положення 2 кодексів, 52 законів, 39 актів Кабміну та 1 указу Президента України. Про це повідомив міністр юстиції України О. Лавринович з посиланням на дані Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів, утримувачем якого є Міністерство юстиції.

Так, за словами міністра юстиції, у перший день нового року набирають чинності 10 базових законів: «Про Державний бюджет України на 2013», «Про Державний земельний кадастр», «Про громадські об'єднання», «Про затвердження Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року», «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», «Про Загальнодержавну цільову програму захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2013–2017 роки», «Про зайнятість населення», «Про екстрену медичну допомогу», «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць», «Про проведення економічного експерименту щодо державної підтримки суднобудівної промисловості».

Крім того, набирають чинності окремі статті або частини двох кодексів – Бюджетного кодексу України та Податкового кодексу України, а також шести базових законів – «Про культуру», «Про регулювання містобудівної

діяльності», «Про безоплатну правову допомогу», «Про вибори народних депутатів України», «Про адміністративні послуги», «Про державні лотереї в Україні».

Рештою законів, що набирають чинності з 1 січня 2013 р., вносяться зміни до чинного законодавства.

Перебувають у стадії обговорення або розгляду

Уряд схвалив проект закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо трансфертного ціноутворення». Найближчим часом документ буде переданий на розгляд до Верховної Ради України.

За словами міністра доходів і зборів О. Клименка, законопроект був розроблений ДПСУ разом із представниками аудиторської компанії PriceWaterhouseCoopers на основі передового міжнародного досвіду у сфері трансфертного ціноутворення.

У грудні 2012 р. законопроект був представлений представникам великого бізнесу, національним та іноземним інвесторам. Зацікавлені сторони протягом місяця мали можливість висловити свої пропозиції. Всі побажання платників, які не суперечать інтересам держави, були враховані у фінальній версії законопроекту.

За оцінками фахівців міністерства, інтеграція баз даних податкової та митної служби і створення сучасної ІТ-інфраструктури дасть змогу ефективно контролювати експортні операції і запобігати можливим втратам бюджету від реалізації товарів пов'язаними підприємствами за неринковими цінами. Згідно із законопроектом, контроль за трансфертними цінами буде здійснюватися у випадку, якщо сукупний обсяг операцій платника з контрагентом перевищив 50 млн грн на рік.

Бізнес зобов'язаний подавати звітність раз на рік – до 1 травня. Міністерство доходів і зборів буде проводити аналіз інформації дистанційно, без втручання в діяльність бізнесу.

У разі неподання звіту або документації за трансфертними цінами або виявлення порушень міністерство може здійснити перевірку. При цьому в проекті закону передбачено, що міністерство не має права перевіряти ціноутворення в контрольованих операціях у межах звичайної податкової перевірки.

Народний депутат Ю. Воропаєв (Партія регіонів) зареєстрував у парламенті проект закону «Про товариства з обмеженою відповідальністю і товариства з додатковою відповідальністю» (реєстр. № 2011).

Метою та основним завданням законопроекту є вдосконалення законодавства, що регулює відносини, пов'язані з діяльністю такого суб'єкта господарювання, як товариство з обмеженою відповідальністю.

На думку автора законопроекту, прийняття окремого закону про товариства з обмеженою відповідальністю дасть змогу детально врегулювати відносини, пов'язані з діяльністю таких товариств.

У проекті закону передбачається визначення поняття товариства з обмеженою відповідальністю, порядок її утворення, права та обов'язки учасників, органи управління, правовий режим майна ТОВ, умови та підстави виходу учасників з товариства, порядок припинення діяльності ТОВ.

При цьому слід зазначити, що особливості правового положення, порядку створення, реорганізації та ліквідації товариств з обмеженою відповідальністю у сферах банківської, страхової та інвестиційної діяльності, а також у галузі виробництва сільськогосподарської продукції визначаються окремими спеціальними законами.

На сайті Міністерства фінансів України 18 січня 2013 р. опублікований для обговорення проект закону про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо окремих податків і зборів).

Зміни, які пропонує внести фінансове міністерство, стосуються розділу XVII ст. 3343 «Розміри ставок державного мита» і практично збільшують їх у 65 разів.

Вся справа в тому, що *зараз* за базу розрахунку розміру ставки приймають *неоподатковуваний мінімум доходів* громадян. Його значення – 17 грн.

У *новому* законопроекті за базу розрахунку пропонують приймати *розмір мінімальної заробітної плати*, встановлений законом на 1 січня звітного податкового року. А на 1 січня 2013 це 1147 грн.

Наприклад, якщо сьогодні:

за посвідчення установчих договорів передбачена плата у розмірі

17 грн, то за умови прийняття законопроекту – 1147 грн;

за видачу свідоцтва про право спадщини $2 * 17 = 34$ грн, буде $2 * 1147 = 2294$ грн;

за посвідчення доручень – $0,02 * 17 = 0,34$ коп, а після – 22,94 грн.

Це стосується державних нотаріусів. Але якщо підвищаться ставки у державних нотаріусів, то очевидним стане і підвищення цих послуг у приватних.

Відповідно, збільшуються значення ставок зборів за прописку, видачу та заміну паспортів, реєстрацію актів цивільного стану, зміну прізвища, реєстрацію цінних і похідних від них паперів, за порушення правил полювання і т. ін.

Законопроект № 1125, запропонований депутатами В. Олійником та В. Малишевим, передбачає цілий ряд змін в Адміністративному і Господарському кодексах, а також в інших законах України щодо порушення правил дорожнього руху.

Українські парламентарії пропонують запровадити адміністративну відповідальність за перевищення швидкості більш ніж на 10 км/год і за

нанесення легких пошкоджень потерпілим, а також заборонити водіям маршруток працювати кондукторами.

На думку авторів законопроекту, найпоширенішою причиною ДТП є перевищення швидкості руху, за ним слідує порушення правил маневрування та проїзду перехресть, а також недотримання дистанції та виїзд на зустрічну смугу.

Депутати вважають неприпустимим те, що відповідальність за перевищення швидкості менше ніж на 20 км/год відсутня. Це призводить до того, що водії рухаються зі швидкістю 110 км/год (замість 90 км/год) за межами населених пунктів і 80 км/год (замість 60 км/год) у населених пунктах.

На їхню думку, перевищення, після якого настає адміністративна відповідальність, слід знизити до 10 км/ч.

Також пропонується більш ґрунтовно врегулювати штрафи за перевищення швидкості, рух по зустрічній смузі, тротуарах та інші порушення, щоб більш активно застосовувати фото- і відеоконтроль порушень.

Крім того, депутати звернули увагу на водіїв маршруток, які розраховуються з пасажиром за проїзд, керуючи транспортним засобом. За це порушення будуть передбачатися штрафи для водія або фірми, на яку він працює.

КОНСУЛЬТАЦІЇ ЩОДО ВЕДЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Податкові ризики

Напередодні нового року Державна податкова служба України на своєму сайті опублікувала роз'яснюючі консультації.

Ми звернулися до кандидата юридичних наук, керуючого партнера, компанії «Є ф і м о в та П а р т н е р и. Адвокати. Аудитори. Податкові консультанти» О. Єфімова з проханням розповісти: які саме ризики можуть виникнути у підприємців за умов некоректного трактування наказів. От що було роз'яснено.

1. Наказ ДПС України від 24.12.2012 р. № 1183 «Про затвердження Узагальнюючої податкової консультації щодо порядку визначення складу доходів суб'єктів господарювання – фізичних осіб – платників єдиного податку»

Тема відокремлення підприємницьких доходів від усіх інших надходжень вже порушувалася податківцями в минулому році. Тоді податківці виразили більш радикальний підхід, суть якого полягала у включенні в дохід підприємця будь-яких коштів, що надійшли на його банківський рахунок. Радикалізм

податківців у цій Узагальнюючій податковій консультації дещо зменшився, і вони погодилися з тим, що виручка, отримана підприємцем поза межами банківського рахунку, не створює дохід підприємця. Для цього мають бути дотримані дві умови:

1. Зазначення в прибутковому касовому ордері чи в іншому банківському документі, що ці кошти є виручкою за певний період.

2. У книзі обліку доходів підприємця за цей період має бути відображена не менша сума доходу, ніж вноситься на рахунок.

Але якщо придивитися уважніше до тенденції підходу податківців до визначення доходу підприємця, то можна прослідкувати їх бажання розмежувати дохід фізичної особи, як підприємця, та її дохід, як приватної особи. Поки що податківці переймаються більше першим видом доходів, прагнучи оподаткувати усі надходження «підприємницьким податком».

Проте не слід виключати й ризик того, що надходження на приватні банківські рахунки підприємця можуть бути виключені податківцями з доходів, що оподатковуються «підприємницьким» податком.

Простіше: ризик цієї тенденції розмежування надходжень полягає у тому, що підприємницький дохід, отриманий у вигляді грошових коштів на приватний рахунок, податківці захочуть оподаткувати за загальною системою оподаткування. То ж не варто ризикувати.

2. Наказ ДПС України від 21.12.2012 р. № 1177 «Про затвердження Узагальнюючої податкової консультації щодо окремих питань складання зведеної податкової накладної»

Ця Узагальнююча податкова консультація повністю присвячена різним питанням складання зведеної податкової накладної. Але ризик, який виник для підприємців з виданням цієї консультації, полягає не стільки в недотриманні певних правил оформлення податкової накладної, скільки в «узаконенні» податківцями їх любові до товаротранспортних накладних.

Незважаючи на те, що ТТН – це документ, яким оформлюються правовідносини перевізника з тим, хто його послуги замовляє (а таким замовником може бути як постачальник та і покупець), податківці вимагають обов'язкове підтвердження обсягів постачання реєстром ТТН. І відсутність цього реєстру позбавляє права на складання постачальником зведеної податкової накладної. А оскільки, на думку податківців, лише такий реєстр може підтверджувати фактичні обсяги поставки, то він має бути ще й покупця, для того, щоб право останнього на податковий кредит за такою податковою накладною також не опинилося під сумнівом.

3. Наказ ДПС України від 21.12.2012 р. № 1160 «Про затвердження Узагальнюючої податкової консультації щодо порядку відображення в податковому обліку суб'єктами господарювання операцій з цінними паперами»

Ця Узагальнююча податкова є прикладом того, як податківці можуть суперечити самі собі, коли їхні дії обумовлені фіскальною метою, тобто у тих випадках, коли така суперечливість обумовлена збільшенням надходжень до бюджету. Так, наголосивши в цій консультації на тому, що до операцій з цінними паперами слід застосовувати не загальні правила оподаткування, а спеціальні, ДПСУ застосувала до фінансових збитків від операцій з цінними паперами не спеціальні правила, а загальні.

Правила про перенесення від'ємного значення загального об'єкта оподаткування податківці застосували до «спеціального» від'ємного значення результату операцій з цінними паперами. І це лише тому, що таке застосування зменшує можливість використання сум, на які може бути зменшений об'єкт оподаткування. Чомусь у мене є впевненість у тому, що у випадку коли би загальні правила оподаткування були би лояльнішими за спеціальні «цінно-паперові» правила, то висновок ДПСУ був би протилежним. І більш логічним.

Друга небезпека, яка криється у цій консультації, полягає у висновку ДПСУ про те, що суб'єкти господарювання, які не є професійними учасниками фондового ринку, але здійснюють операції з купівлі-продажу цінних паперів та інших фінансових інструментів (самостійно отримуючи відповідні фінансові послуги від вказаних професійних учасників фондового ринку згідно із законодавством), повинні здійснювати ці операції лише у грошовій формі.

Отже, здійснивши, наприклад, обмін цінними паперами, навіть за участі професійного торговця з ліцензією, платник податку може зіткнутися з проблемою визнання цієї операції податківцями нелегітимною. З відповідними наслідками.

Крім цих консультацій, вийшло роз'яснення щодо використання води. Ми пропонуємо окрему консультацію з цього приводу. Це пояснюється тим, що велика частина підприємців використовує воду в інший, ніж суто для гігієнічних потреб якості.

Наказ ДПСУ від 21.12.2012 р. № 1180 «Узагальнююча податкова консультація щодо застосування положень Податкового кодексу України в частині використання води юридичними особами, фізичними особами – підприємцями і платниками єдиного податку для задоволення виключно власних питних і санітарно-гігієнічних потреб»

Нагадуємо: питання про сплату збору за спеціальне використання води з особливою гостротою постало перед бізнесом разом з набранням чинності Податкового кодексу (ПК). З цього моменту потрапити під санкції за несплату цього податку міг будь-який підприємець (включаючи так званих «спрошенців»), у приміщеннях у якого було централізоване водопостачання. Прояснити ситуацію зі сплатою збору повинен був довгоочікуваний для бізнесу Закон «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення деяких податкових норм» (від 24 травня 2012 р., № 4834-VI), який набрав чинності з 01.07.2012 р. У цьому документі було визначено коло суб'єктів, які не є платниками збору (пункт НК 323.2).

Однак неясності, пов'язані з цим податком, на цьому не закінчилися. У числі спірних моментів, які зажадали додаткового уточнення, партнер адвокатської компанії «Кравець і партнери» Р. Кравець називає питання про те, хто є платником збору в разі виникнення орендних відносин, а також нюанси, пов'язані з подачею податкової звітності стосовно збору.

Отже, збір платити зобов'язані, зокрема, представники малого та середнього бізнесу, які тримають готелі, ресторани, автомийки, пральні, хімчистки і т. п.

Якщо поряд із задоволенням власних санітарно-гігієнічних потреб підприємець використовував воду для будь-яких інших потреб, збір доведеться сплачувати на загальних підставах за весь обсяг використаної води.

Нагадуємо: ставки збору, які визначає ст. 325 НК, становлять від 13,17 до 82,09 грн за 100 куб. м залежно від регіону (для підземних вод) або приналежності до водного басейну (для поверхневих вод).

За інформацією Р. Кравця, обов'язки контролювати підприємців в цьому напрямі фактично покладено на податкову службу, але вони полягають лише в перевірці наявності у суб'єктів господарювання договору на поставку води з водокористувачем-постачальником.

Ризики застосування норм, пов'язаних з водокористуванням, санкцій з боку податкової є у підприємців, що здають в оренду власні приміщення. Тому тим, хто займається орендним бізнесом варто особливо ретельно вивчити другу частину узагальнюючої консультації, яка стосується нарахування збору за спеціальне використання води при наданні приміщень в оренду.

Зокрема, податківці пояснили, що у разі, якщо орендар, який не має окремого дозволу на спеціальне водокористування, буде застосовувати воду не тільки для задоволення власних питних і санітарно-гігієнічних потреб, орендодавцю приміщення доведеться платити збір за весь фактичний обсяг води, включаючи використаний орендарем.

Ризики перерозподілу, які можуть викликати загострення фінансового протиборства

(за матеріалами засобів масової інформації)

Коломойский грозит ударить рублем

10 декабря в украинских СМИ появилась информация о том, что глава бизнес-группы «Приват» И. Коломойский пригрозил, что используя развитую банковскую сеть региональных подразделений Приватбанка в Украине, обвалит гривню.

По сведениям «Свободной прессы», эта информация целенаправленно распространяется в печати самим И. Коломойским, который сейчас активно участвует в конфликте вокруг компании «Аэросвит».

Реальна ли угроза бизнесмена? Безусловно – да. Сегодня Приватбанк насчитывает 3394 отделения в 456 городах Украины и 8113 банкоматов. Общий процент вкладчиков составляет 35,85 %. Количество карт, выданных банком,

превышает 14 млн штук. Счета физлиц – 68400 млн грн, а юр. лиц – 23700 млн грн.

По мнению руководителей одного из банковских объединений, такой поворот дела возможен. Достаточно издать приказ по всем отделениям (читай – регионам) о приостановлении работы и отключить большую часть банкоматов. Тем самым можно вызвать коллапс банковской системы страны. Сегодня доля этого банка составляет 22 % от всей банковской системы страны.

Кроме того, отделения этого банка стали частью инфраструктуры. Если в течение определенного периода или в определенных регионах валюта не продается, возникает ажиотаж, растет спрос, наблюдается паника. Приобретение валюты зачастую связано, в основном, с внешнеэкономической деятельностью компаний, платежами, выполнением обязательств по договорам. А это уже может быть расценено как угроза финансовой безопасности страны, эдакое «финансовое военное положение».

И в этом контексте борьба на рынке авиаперевозок может разрушить хрупкое доверие к банковской системе страны.

Напомним, что 29 декабря Хозяйственный суд Киевской области начал производство по делу о банкротстве ЧАО «Авиакомпания “Аэросвит”». По состоянию на 27 декабря 2012 г. задолженность компании составляла 4 270 290 840,06 грн, а согласно данным баланса должника, общая балансовая стоимость активов составляет 1 467 261 000,00 грн.

Возбуждение дела инициировано самим должником, а, следовательно, это свидетельствует об отсутствии между должником и кредиторами спора о наличии долга и его неоплате. Поэтому от «Аэросвита» не требуется предоставления доказательств его неплатежеспособности.

Пока на удовлетворение требований кредиторов введен мораторий, а подготовительное заседание суда состоялось 23 января.

По иску Генеральной прокуратуры Украины хозяйственный суд Киевской области из авиакомпании «АэроСвит» в пользу государственного предприятия «Международный аэропорт “Борисполь”» взыскал более 40 млн грн задолженности по уплате аэропортовых сборов и платы за предоставленные услуги.

Будущее компании, по оценкам аналитиков, достаточно предсказуемо. Проведя эту финансовую операцию, собственник И. Коломойский может решить сразу две проблемы. Во-первых, он избавится от посягательств на его бизнес со стороны конкурентов. Во-вторых, монополизирует рынок авиаперевозок.

Дело в том, что группа «Приват» приобрела контрольный пакет акций в уставном капитале конкурента – «Международных авиалиний Украины» и уже передает собственные направления и самолеты МАУ. А следовательно, маневр с банкротством фактически объединит двух крупнейших перевозчиков. Группа «Приват», контролирующая «Аэросвит», владеет еще двумя авиакомпаниями – «ДнепрАвиа» и «ДонбассАэро».

Компания «Аэросвит» за последние восемь месяцев стала пятым по счету авиаперевозчиком, находящимся в прямой или опосредованной собственности днепропетровского бизнесмена И. Коломойского, в отношении которого была

возбуждена процедура банкротства (*Коломойский грозит ударить рублем* (<http://inpress.ua/ru/economics/4998-privatnye-ugrozy-finansovoy-bezopasnosti>)).

И. Коломойский уже обанкротил пять своих авиакомпаний

«Датская “Симбер стерлинг”, шведские “Скайвейс экспресс” и “Сити эйрлайн” объявлены неплатежеспособными в мае прошлого года. Тогда основной акционер перевозчиков – кипрская компания Коломойского “Мансвелл энтерпрайзис” – решил не продолжать финансирование авиакомпаний», – пишут журналисты издания.

По их словам, вместе с украинскими компаниями «Аэросвит» и «ДонбассАэро», против которых процедура банкротства была начата в декабре минувшего года, общий парк самолетов авиаперевозчиков, подконтрольных И. Коломойскому, составлял около сотни воздушных судов, пишет Dni.com.ua. При этом датский «Симбер стерлинг», ведущий свою историю с 1950 г., покрывал до половины внутренних и почти два десятка международных авиарейсов.

Журналисты «Взгляда» акцентируют внимание на том, что процесс банкротства европейских авиакомпаний прошел относительно спокойно и без скандалов. «В Европе И. Коломойский расстался со своими “воздушными” активами цивилизованно. Ведь в Старом Свете действуют едва ли не самые строгие правила авиаперевозок, а против компаний днепропетровского бизнесмена не было ни одного громкого судебного процесса» (*И. Коломойский уже обанкротил пять своих авиакомпаний* (<http://dni.com.ua/ukrnews/3710-igor-kolomoyskiy-uzhe-obankrotil-pyat-svoih-aviakompaniy.html>)).

Возбуждены дела о банкротстве купленных Д. Фирташем предприятий «Луганскгаз» и «Винницагаз»

Хозяйственные суды Луганской и Винницкой областей возбудили дела о банкротстве газоснабжающих предприятий «Луганскгаз» и «Винницагаз». Об этом говорится в сообщениях предприятий в системе раскрытия информации Нацкомиссии по ценным бумагам и фондовому рынку, сообщает УНИАН.

Согласно сообщениям, производство по делу о банкротстве «Луганскгаза» возбуждено по заявлению кредитора, компании «Укртрансгаз», в связи с задолженностью предприятия в размере 2,531 млн грн. Производство по делу предприятия «Винницагаз» возбуждено по заявлению компании «Еврогаз-Инвест Групп».

«Свободная пресса» сообщала в начале сентября 2012 г., что крупнейший частный собственник ряда украинских облгазов – компания «Газтек» победила в приватизационном конкурсе по продаже 26 % акций ПАО «Луганскгаз», заплатив за пакет 81 млн 410 тыс. грн.

Также в сентябре 2012 г. компания «Газтек» победила в приватизационном конкурсе по продаже 22,059 % госпакета акций ПАО «Винницагаз», заплатив за пакет 3 млн грн.

Справка. Частная акционерная компания «Газтек» (Киев) является крупнейшим собственником пакетов акций ряда украинских облгазов. В частности, «Газтеку» и аффилированным с ним структурам принадлежат миноритарные пакеты в ряде облгазов. Собственниками самого «Газтека» являются ряд кипрских компаний – Krezer Holdings Ltd, Nesiba Venchers Ltd, Pasler Enterprises Ltd и Porala Venchers Ltd. В начале сентября 2012 г. «Газтек» привлек у банка «Надра» (Киев) кредит на 250 млн грн для покупки акций предприятий по газоснабжению и газификации. Банк «Надра» контролирует украинский бизнесмен Д. Фирташ (*Возбуждены дела о банкротстве купленных Фирташем «Луганскгаза» и «Винницагаза»* (<http://inpress.ua/ru/economics/5105-vozbuzhdeny-dela-o-bankrotstve-kuplennykh-firtashem-lugansk-gaza-i-vinnitsa-gaza>)).

У В. Рабиновича силой забирают еврейский телеканал

Президент Всеукраинского еврейского конгресса В. Рабинович заявил, что власти пытаются лишиться его Первого еврейского международного новостного телеканала Jewish News One, сообщает Dni.com.ua.

18 января, В. Рабинович уже обратился с соответствующим заявлением в Генеральную прокуратуру Украины. В нем говорится, что накануне, в четверг, 17 января, к В. Рабиновичу прибыл высокопоставленный чиновник нынешней власти и, угрожая преследованиями – вплоть до физической расправы, потребовал передать в течение недели телевизионный канал JN1 в их распоряжение.

В. Рабинович отметил, что не верит в то, что приход этого чиновника был санкционирован, и считает все происходящее индивидуальным рэкетом отдельно взятого представителя системы власти.

Около 170 иностранных журналистов, работающих на канале JN1 в 24 странах мира, а также руководство канала надеются на оперативную реакцию правоохранительных органов на ничем не прикрытые бандитские и рэкетирские действия чиновника, который назван в обращении В. Рабиновича на имя генпрокурора.

Напомним, 24-часовой новостной канал с широким спектром вещания и огромными амбициями был создан в очень сжатые сроки, – чего до сих пор никому не удавалось сделать, – и запущен в эфир в сентябре 2011 г. Презентация JN1 состоялась в Брюсселе, где канал имеет собственный офис. Сегодня JN1 выходит в эфир на шести языках – английском, арабском, испанском, русском, украинском и французском, покрывая сигналом практически весь мир. Корпункты JN1 действуют в Израиле, Бельгии, Франции, Великобритании, США, Украине, Объединенных Арабских Эмиратах и других странах. Все языковые версии JN1 также доступны для бесплатного скачивания в приложениях для Android, телефонов iPhone и iPad всех поколений (*У Вадима Рабиновича силой забирают еврейский телеканал* (<http://inpress.ua/ru/society/5295-u-vadima-rabinovicha-siloy-zabirayut-evreyskiy-telekanal>)).

Ризики, які виникають у роботодавців у зв'язку з кадровою політикою

З 1 січня 2013 р. набрав чинності Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 р., № 5067-VI. Відтепер, якщо спеціаліст відділу кадрів або менеджер з персоналу не ознайомляться із нормами цього Закону, керівник компанії ризикує потрапити до реєстру платників штрафів. А саме: в оголошенні про вакансію не можна вказувати переважну стать або вікові обмеження для кандидатів; 5 % робочих місць повинно бути надано особам з додатковими гарантіями. Подібна норма, згідно із задумом законодавців, спрямована на усунення дискримінації окремих категорій осіб на ринку праці.

Якщо в штаті компанії працює понад 20 чоловік – 5 % робочих місць потрібно надати особам з додатковими гарантіями сприяння працевлаштуванню: батьки малюків до шести років; одинокі матері або батьки дітей до 14 років; раніше не працевлаштовані випускники; особи, які звільнилися з ув'язнення; діти – сироти та ін.

За порушення на вас чекають штрафи. За вік в оголошеннях, наприклад, 11,34 тис. грн. За недотримання квоти для неконкурентоспроможних громадян – 2,268 тис. грн.

Крім того, кадрові агентства відсьогодні не мають права брати гроші від тих, хто шукає роботу. Роботодавець або рекрутингове агентство будуть змушені відбирати кандидатів, ґрунтуючись на надісланих резюме. Якщо вони порушать цю норму – їх оштрафують на 10 мінімальних зарплат, встановлених на момент виявлення порушення (з 1 грудня 2012 р. – 11,34 тис. грн).

Для тих, хто підшукує роботу, послуги кадрових агентств та інших компаній, що допомагають працевлаштуватися, відтепер стають безкоштовними. Адже згідно із Законом отримувати оплату агентства можуть тільки від роботодавців. Будь-яка спроба взяти гроші у претендента буде каратися штрафом в 10 «мінімалок» (11,34 тис. грн).

У зв'язку з набранням чинності цієї норми Закону компанії, які отримували від громадян гонорари за працевлаштування або підбір інформації про вакансії, мабуть, повинні змінювати бізнес-модель.

Повний перелік категорій громадян з додатковими гарантіями сприяння працевлаштуванню міститься в ст. 14 Закону «Про зайнятість населення».

У разі недотримання квоти штраф за кожен необґрунтовану відмову в працевлаштуванні становитиме дві мінімальні зарплати (на сьогодні – 2,268 тис. грн). «Раніше за порушення в цій сфері був передбачений штраф у розмірі чотирьох мінімальних заробітних плат.

Новий Закон «Про зайнятість населення», крім вищеназваних нових санкцій також передбачає ряд інших заходів впливу на роботодавців – порушників. Їх повний перелік міститься у ст. 53 «Відповідальність за порушення законодавства про зайнятість населення».

Максимальні штрафи в розмірі 20 мінімальних зарплат (22,68 тис. грн) покладаються за посередництво у працевлаштуванні за

кордоном без ліцензії або за працевлаштування іноземця без відповідного дозволу.

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Ризики, пов'язані із судноплавством

У 2012 р. рівень піратства на морі знизився. Проте водні простори біля узбережжя Східної та Західної Африки залишаються небезпечними.

Морське піратство досягло п'ятирічного мінімуму: 297 суден були атаковані 2012 р. Для порівняння: 2011 р. відбулося 439 піратських нападів. Такі дані містить оприлюднений 16 лютого у Лондоні Звіт Міжнародного морського бюро Міжнародної торгової палати (ІМВ ІСС) щодо глобального піратства.

Президент ІСС Ukraine В. Щелкунов повідомляє: «Дані Міжнародного морського бюро ІСС демонструють бажане скорочення піратських пограбувань і нападів на судна. Але команди повинні залишатися пильними, особливо в дуже небезпечних водах Східної та Західної Африки».

У цілому, за даними Міжнародного морського бюро Міжнародної торгової палати, торік пірати вдерлися на 174 кораблі, з них 28 були викрадені та ще 28 обстріляні. Також зафіксовано 67 спроб нападів. Кількість людей, узятих на борту у заручники, торік скоротилася – 585 осіб (проти 802 осіб 2011 р.). Ще 26 людей були викрадені для викупу в Нігерії. Шість членів екіпажів було вбито, 32 – поранено або згвалтовано.

«Регіон Східної та Західної Африки досі залишається найбільш ураженим: торік там зафіксована найбільша кількість нападів на судна – 150 піратських атак», – стверджує П. Мукундан, директор Міжнародного морського бюро ІСС. Бюро здійснює моніторинг піратства по всьому світі з 1991 р.

У Сомалі та Аденській затоці 75 суден повідомили про напади у 2012 р., для порівняння: у 2011 р. сталося 237 нападів, що становило 25 % інцидентів у всьому світі. Кількість викрадень суден у регіоні скоротилося вдвічі: 14 епізодів торік проти 28 2011 р.

За спостереженнями Міжнародного морського бюро ІСС, піратів поблизу східного узбережжя Африки стримують превентивні удари і рішучі дії проти плавбаз, а також приватні збройні служби безпеки й застосування командами «Кращих практик управління».

Проте небезпека й можливості озброєних до зубів сомалійських піратів залишаються значними.

«Для зниження рівня сомалійського піратства життєво важлива постійна присутність військово-морського флоту», – вважає П. Мукундан. – Якщо вивести військово-морські судна з регіону, досягнутий прогрес легко втратити».

Повідомляється про піратські плавбази та човни у затоці Оману, південному Червоному морі й Сомалійському басейні, велика кількість нападів сталася біля протоки Хормуз та на маршрутах з Аравійської затоки. Станом на 31 грудня 2012 р., сомалійські пірати все ще тримали на восьми кораблях 104 заручників, ще 23 людей пірати захопили на суші.

Загалом, у Сомалі та в інших місцях пірати зазвичай нападають на контейнеровози, суховантажі, танкери з нафтою, хімікатами та іншим вантажем. Риболовні судна й інші човни меншого розміру також у небезпеці.

У Західній Африці – піратство зростає у Гвінейській затоці. 2012 р. зареєстровано 58 інцидентів, у тому числі 10 викрадень суден, 207 членів екіпажів потрапили у заручники. Пірати у цьому регіоні діють з особливою жорстокістю, застосовуючи зброю, що мало місце принаймні під час 37 нападів. На противагу загальному становищу Бенін демонструє значний прогрес: торік тут сталося два інциденти, включаючи одне викрадення судна, тоді як ще у 2011 р. було зафіксовано 20 інцидентів, з них – вісім викрадень суден.

У Нігерії 2012 р. сталося 27 інцидентів та ще дві спроби нападів, під час яких чотири судна було викрадено, 13 суден взято на абордаж, вісім обстріляно. У 2011 р. кількість інцидентів була меншою – 10 випадків, з них – два викрадення. У Того також спостерігаємо погіршення ситуації – п'ять інцидентів сталося у 2011 р., 15 – у 2012 р., з них чотири викрадення.

У Кот-д'Івуарі 2012 р. повідомлялося про п'ять інцидентів, 2011 р. – лише про один. В останньому кварталі 2012 р. нафтоналивний танкер Рапатах був викрадений, як підозрюється, нігерійськими піратами поблизу Абіджану. Це перше зареєстроване викрадення судна біля берегів Кот-д'Івуару. Інцидент говорить про збільшення діапазону діяльності нігерійських піратів.

У Південно-Східній Азії торік були викрадені чотири судна, включаючи малайзійський танкер, який був згодом повернутий у В'єтнамі в останньому кварталі 2012 р. З Індонезійського архіпелагу надійшло 81 повідомлення про дрібні крадіжки, що становило понад чверть глобальних інцидентів 2012 р. Тридцять суден піддалися нападу в останньому кварталі 2012 р.

Кількість піратських нападів в Індонезії збільшується постійно з 2009 р. Зареєстровано 73 випадки, коли пірати взяли судна на абордаж, у 47-ми випадках члени команд були взяті в заручники. Чотирнадцять інцидентів сталися з кораблями Belawan, що стояли на якорі та неподалік причалу.

Міжнародне морське бюро ІСС пропонує безкоштовно останні звіти про піратство. Щоб отримати PDF версію звіту електронною поштою, перейдіть за посиланням: <http://www.icc-ccs.org/piracy-reporting-centre/request-piracy-report>.

Останні піратські напади на світових морях можна також переглянути на карті піратства Міжнародного морського бюро ІСС за посиланням: <http://www.icc-ccs.org/piracy-reporting-centre/live-piracy-map>.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Т. Горенко, старш. наук. співроб., канд. екон. наук

Новації, що можуть стати неприємностями

З настанням липня в торговельній галузі почнеться нова хвиля штрафування, якщо підприємці не адаптують касові апарати та не придбають термінали для банківських карток.

Нещодавно, а саме 5 листопада 2012 р., вступив у дію наказ Міністерства фінансів № 1057 «Про затвердження вимог щодо створення контрольної стрічки в електронній формі в реєстраторах розрахункових операцій та модемів для передачі даних і порядку передачі електронних копій розрахункових документів і фіскальних звітних чеків реєстраторів розрахункових операцій дротовими або бездротовими каналами зв'язку до органів Державної податкової служби». Фінансовий регулятор надав можливість підприємцям привести до відповідності свої точки продажів.

Із 1 січня 2013 р. у місцях продажу товарів і послуг впроваджується електронна касова стрічка реєстраторів розрахункових операцій, яка являє собою електронну копію розрахункових документів, що зберігається в пам'яті касового апарата або модему, приєднаного до апарата. Раз на добу дані електронної стрічки будуть передаватися на загальний сервер обробки даних у ДПСУ. На думку співробітників податкової, нововведення дасть змогу звести нанівець розбіжності між первинною документацією та поданими даними звітності.

Це означає, що в режимі онлайн усі операції, які повинні проводитися через касовий апарат, будуть автоматично відслідковуватися контролюючими органами. Якщо в апарата відсутня функція створення контрольної стрічки в електронному вигляді, то продавцю необхідно буде придбати саме такий РРО або придбати спеціальний модем, який буде приєднуватися до апарата і дасть змогу формувати цю саму контрольну стрічку в електронному вигляді.

На виконання цього рішення Державна податкова служба України створила й опублікувала на своєму сайті Наказ від 21.12.12 № 1159 «Про затвердження Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій». Цим наказом затверджено Державний реєстр реєстраторів розрахункових операцій (РРО) з урахуванням моделей реєстраторів, внесених відповідними наказами ДПС України та рішеннями Державної комісії з питань електронних систем і засобів контролю та управління товарним і грошовим обігом при Кабінеті Міністрів України, у новій редакції.

З переліком РРО, яким рекомендовано користуватися, можна ознайомитися на сайті ДПСУ.

Це рішення пов'язано з тим, що вступили в дію зміни до закону про функціонування платіжних систем. З цього моменту Національний банк отримує право вводити обмеження на розрахунки готівкою. Інша важлива зміна

стосується роздрібною торгівлі: торговельні точки повинні бути обладнані платіжними терміналами. За відмову в прийомі картки заклад буде оштрафовано на 8,5 тис. грн.

Отже, усі точки продажу товарів і послуг повинні бути обов'язково обладнані терміналами для платіжних карт. Це пов'язано з бажанням держави перевести на контрольований безготівковий розрахунок продажу, а головне – правильне оподаткування підприємців.

Держава сподівається таким чином контролювати доходи, які бізнес найчастіше приховує. Існуюча система розрахунків дасть змогу власникам карт використовувати їх при будь-яких товарообмінних операціях, а готівку зберігати на банківських рахунках. Усі електронні платежі будуть здійснюватися через єдиний кліринговий центр, створений при НБУ.

Новий рік приніс ще одну новацію – постанову Кабінету Міністрів № 6 від 9 січня 2013 р., яка вносить доповнення в п. 21 Вимог щодо реалізації фіскальних функцій реєстраторами розрахункових операцій для різних сфер застосування, затверджених постановою № 199 від 18 лютого 2002 р.

Тепер НБУ вимагає обладнати касові апарати модулями безпеки. На думку розробників, цей модуль забезпечує здійснення контролю відсутності спотворення або знищення даних про проведені розрахункові операції для реєстратора, який створює контрольну стрічку в електронній формі.

Сьогодні міжнародні платіжні системи проводять розрахунки через центри, розташовані за межами України. Таким чином, відбудеться демонополізація цих послуг. VISA і Master Card можуть частково втратити ринкові позиції (сьогодні вони контролюють 98 % ринку), а в Україні з'явиться місцевий оператор – НСМЕП.

В Українській міжбанківській асоціації членів платіжних систем (ЕМА) вважають, що реалізація закону веде до збільшення вартості послуг для клієнтів в 1,2 раза у зв'язку з передбаченим переходом на тарифікацію і оплату послуг платіжних систем у гривні на території України. Ця вимога веде до того, що до витрат банків з оплати послуг платіжних систем додасться ПДВ.

З прийняттям закону пін-коди платіжних карт, одноразові (наприклад, SMS) паролі для систем інтернет-банкінгу та інші електронні підписи, які не є цифровими, перестають бути прийнятними і легітимними засобами ідентифікації клієнтів, вказують в ЕМА.

Прес-служба НБУ повідомляє про плани Нацбанку створити національну платіжну систему, залишивши міжнародним компаніям розрахунки з закордонними агентами. У багатьох банках ініціативу НБУ підтримали. Адже там сподіваються, що тарифи нової платіжної системи будуть значно нижче ціни на послуги міжнародних компаній. У банках обіцяють, що клієнтам не доведеться платити більше.

«Перехід на безготівковий розрахунок у першу чергу повинен зменшити втрати держави. З іншого боку – це має підвищити ліквідність банків, залучити кошти», – пояснила директор департаменту платіжних систем НБУ Н. Лапко.

Проте цікавим є досвід інших країн. Для європейців картки – це насамперед безпека та зручність. Німецькі банкіри говорять, що їхні співвітчизники паперові гроші теж люблять, але скрізь можуть розрахуватися

карткою, тому що це швидше і простіше. Наприклад, за безготівковим розрахунком оплачують і оренду квартири, і телефон, і електрику тощо. У США паперові долари взагалі раритет. Але і картки незабаром можуть стати такими. Спеціальні чіпи в мобільних телефонах дають можливість розраховуватися за одяг, їжу, електроніку і навіть громадський транспорт. Японські банки взагалі «беруть гроші з долонь». Спеціальні термінали зчитують відбитки пальців і судини долоні. Такий ключ майже неможливо підробити, а клієнт може заплатити, навіть якщо забув гаманець.

Національний банк хоче навчити українців частіше розраховуватися за послуги і товари картками. Для цього планують збільшити кількість платіжних терміналів у магазинах. Щоб їхні власники не противилися – готують для них спеціальні пільги і навіть штрафи.

У зв'язку з цим ми звернулися за консультацією на «гарячу лінію» «Пульс Податкової», нещодавно створену при Державній податковій службі України, з питанням про можливі санкції для підприємців.

Нам відповіли так: *«Незважаючи на те, що вимога використовувати електронну касову стрічку запроваджується з 1 січня, підприємцям дадуть півроку на адаптацію нововведення. Протягом 1-го півріччя 2013 р. податківці не будуть накладати штрафні санкції на користувачів касових апаратів, які не подають звітність в електронному вигляді».*

Це пов'язано і з тим, що поки не розроблені умови накладання штрафів. При цьому на всі питання, які виникатимуть у підприємців, може відповісти існуюча «гаряча лінія» (044) 284-00-07.

Серед населення буде розгорнуто освітню кампанію – щоб подолати страх перед усім новим. Насамперед будуть працювати з людьми похилого віку. За кількістю пластикових карт Україна наздогнала більшість європейських країн. Але сам принцип, як цими картками користуються українці, істотно відрізняється від європейського. Люди рідко розраховуються ними в терміналах або Інтернеті. Замість цього йдуть до банкоматів і знімають усю суму відразу.

Однак банкірів тішить той факт, що через термінали або Інтернет українці розраховуються вже в чотири рази частіше, ніж, приміром, п'ять років тому. Нацбанк не проти збільшити цю цифру з кількох причин: паперові гривні і копійки коштують недешево, гроші в скляній банці не працюють, і простежити тіньові операції готівкою неможливо.

Як правильно закрити кредит

Чесно виплатив кредит, але залишився боржником, заробив штрафні санкції і зіпсував кредитну історію. Такі прикрі непорозуміння можуть статися з тим, хто пускає на самоплив закриття позики.

Ризики незакритого боргу

У незручну ситуацію може потрапити навіть добросовісний клієнт, який і не думав ухилитися від своїх зобов'язань. «Позичальник залишається винним

банку, у випадку, якщо при повному погашенні кредиту він не уточнив суму платежу і не в повному обсязі сплатив відсотки, штраф або пеню, які могли бути нараховані за прострочену заборгованість або інші порушення кредитного договору, – стверджує директор департаменту роздрібного бізнесу АТ «Ерсте Банк» Т. Надточій. Якщо борг, що утворився таким чином, не потрапить в поле зору позичальника, відсотки та штрафні санкції будуть зростати.

Не варто розраховувати на те, що недоплачені кілька гривень будуть списані й забуті кредитором. Адже навіть мала сума з часом може обернутися великими фінансовими втратами.

«Бувають випадки, коли залишок заборгованості в 3 грн тягне стягнення штрафу за порушення строків погашення в 250 грн, яка буде нарахована щомісяця, – попереджає партнер адвокатської компанії «Кравець і партнери» Р. Кравець. – Також у багатьох договорах відсотки аж до остаточного погашення позики стягуються не із залишку, а з повної суми. У цьому випадку навіть при боргу в 10 коп. відсотки нараховуватимуться з усієї суми кредиту».

Потрапивши в таку історію, позичальник може спробувати мирно залагодити питання зі своїм кредитором. Для початку варто запросити в нього докладний розрахунок тіла кредиту, відсотків по ньому і накладених штрафних санкцій.

За інформацією керівника сектору з питань кредитної експертизи роздрібного бізнесу CityCommerce Bank О. Гаркуші, банки найчастіше йдуть назустріч клієнтам, у яких виникли труднощі в розрахунках, але в разі ухилення від сплати заборгованості розгляд може продовжитися в судовому порядку. Тут позичальникові без допомоги юриста відстояти свою правоту буде складно.

Як правильно оформити закриття кредиту

Щоб не опинитися в складній ситуації, позичальникам потрібно знати правильний алгоритм закриття кредиту. У першу чергу необхідно вимагати в банку довідку про повне виконання своїх зобов'язань. «Відсутність підписаного уповноваженою особою документа, що підтверджує виконання кредитного договору, може говорити про те, що позичальник не повернув борг банку», – уточнила юрист юридичної компанії «Лексфор», адвокат К. Забродська. Але судова практика підтверджує те, що навіть наявність вищезгаданого документа ще не свідчить про фактичне погашення боргу.

Тому позичальникові також бажано отримати завірену печаткою банку виписку щодо рахунку, у якій будуть відображені всі операції з погашення кредиту.

Крім того, юристи рекомендують підписати з банком угоду про припинення самого кредитного договору, а також договорів, які його забезпечували – іпотеки, поруки, застави. Така угода має містити підтвердження відсутності будь-яких претензій з боку банку.

Якщо при отриманні позики клієнтові довелося підписати договір страхування, розрахунково-касового обслуговування, кредитний договір на оплату страховки і т. п., позичальникам необхідно переконатися в припиненні і цих зобов'язань перед банком.

Наступний крок – виключення з реєстру обтяжень

Важливим етапом закриття позик на придбання нерухомості чи авто є зняття обтяження з майна. Тому поряд з довідкою про виконання кредитних зобов'язань необхідно вимагати у банку витяги з державних реєстрів про відсутність обтяження рухомого або нерухомого майна.

«Під час отримання кредиту на нерухомість накладається заборона на його продаж, дарування та інші дії, пов'язані з переходом права власності, – пояснює К. Забродська. – При закритті кредиту за допомогою банку і нотаріуса здійснюється процедура зняття арешту із заставного майна з внесенням відмітки до відповідного реєстру та правовстановлюючі документи».

За інформацією К. Забродської, позичальники, які не пройшли цей процес, через тривалий час могли виявити те, що квартира все ще перебуває під арештом.

Як уже говорилося, укладання угод з такою нерухомістю неможливе. Варто відзначити, що у зв'язку з набранням чинності з 1 січня 2013 р. нових правил держреєстрації прав на нерухоме майно деякі експерти утримуються від коментарів з цього питання, посилаючись на те, що система поки перебуває на етапі впровадження.

До речі, якщо авто за несвоєчасну сплату боргу було внесено до бази ДАІ, необхідно потурбуватися про вилучення таких даних. У протилежному випадку ви ризикуєте стати невиїзними через пости ДАІ.

Особиста впевненість гарантує безпеку

Відсутність застави, короткі терміни і відносно невеликі суми заборгованості – ще не привід, щоб ставитись до закриття карткового кредиту легковажно. Адже відсотки за кредитками, які на сьогодні становлять 35–65 % річних, можуть відчутно примножити забуті копійки.

Клієнтові потрібно оформити в банку заяву на закриття карткового рахунку. Банк після перевірки заборгованості за кредитом та нарахованими відсотками робить остаточний розрахунок і пропонує клієнту погасити позику в повному обсязі.

Враховуючи особливості фізичного списання коштів з карткового рахунку із затримкою до кількох днів з моменту трансакції, закриття рахунку відбувається по закінченні встановленого банком терміну. Якщо за цей час відбудуться списання – заборгованість доведеться погасити. Для повної впевненості клієнтам банків слід особисто переконатися у знищенні карти і разом з документом, що підтверджує закриття кредиту, вимагати завірену штампом виписку по рахунку.

Податок на нерухомість

С 1 января 2013 г. вступает в силу норма Налогового кодекса, которая вводит налог на недвижимость. Однако большинство владельцев домов и квартир могут спать спокойно. Им «письма счастья» от фискального ведомства с рассчитанной суммой налога до 1 июня 2013 г. не принесут. Ведь жилая площадь недвижимости, которая находится в собственности у жителей Украины, не часто превышает 120 кв. м для квартир и 250 кв. м для домов.

Облагаются налогом только квадратные метры, превышающие указанный минимальный порог. Льгота применяется только к одному объекту одного собственника. За второй придется платить, причем за всю жилую площадь.

Для юрлиц льгота не предусмотрена.

Владельцам квартиры с жилой площадью до 120 кв. м и дачи беспокоиться не стоит. Садовый или дачный дом налогом не облагается. Но, только если в собственности у плательщика такой объект один. За вторую дачу заплатить придется.

Примеры

Что в собственности	Расчеты	Сколько платить
Квартира: жилая площадь 74 кв. м	Попадает под льготу для квартир в 120 кв. м	0
Частное домовладение: общая площадь 300 кв. м, жилая площадь 200 кв. м	База налогообложения – жилая площадь 200 кв. м попадает под льготу для домов в 250 кв. м.	0
Квартира: жилая площадь 105 кв. м и Дача: жилая площадь 220 кв. м	Попадает под льготу для квартир в 120 кв. м, единственный в собственности дачный дом налогом не облагается	0

Кто плательщик

«До 1 июля все плательщики налога на недвижимость получают сообщение о сумме налога, которую необходимо оплатить в течение 60 дней. Если владелец не согласен с расчетами, он должен обратиться к налоговой для сверки данных», – отметил директор департамента налогообложения физических лиц ГНСУ В. Бусарев.

Юристам сумму налога на недвижимость придется вычислять самостоятельно и до 1 февраля подать декларацию налоговым органам по местонахождению объекта.

Практически все местные советы утвердили ставки налогообложения для квартир до 240 кв. м и жилых домов до 500 кв. м в размере 1 % от минимальной зарплаты и для объектов, превышающих эти параметры – 2,7 % от «минималки» (на сегодняшний день – 11,47 грн и 30,79 грн

соответственно). По подсчетам налоговиков, средняя сумма налога за квартиру должна составить 300 грн в год, за дом – 800 грн.

По словам В. Бусарева, граждане, имеющие в собственности несколько домов или квартир, по желанию могут обратиться к налоговой для определения объекта, за который будет платиться налог на недвижимость. Ведь по умолчанию льгота применяется к тому жилью, где зарегистрирован плательщик.

С учетом значительного числа льготников, по мнению юриста ЮФ FELIX И. Плескач, плательщиками налога на недвижимость фактически будут:

- юрлица, которым принадлежит жилая недвижимость;
- физлица, владеющие большим количеством объектов для сдачи в аренду или с целью капиталовложения;
- физлица – собственники элитного жилья, площадь которого превышает льготную.

Для подробного изучения законодательной базы плательщикам стоит обратиться к Налоговому кодексу Украины, ст. 265 «Налог на недвижимое имущество, отличающееся от земельного участка».

Примеры:

Что в собственности	Расчеты	Сколько платить, грн в год
<p>Квартира 1: жилая площадь 35 кв. м, место регистрации собственника</p> <p>Квартира 2: жилая площадь 68 кв. м, сдается в аренду</p>	<p>По умолчанию под льготу для квартир в 120 кв. м попадает квартира 1, как место регистрации (вариант 1).</p> <p>Обратившись в налоговую, «льготной» можно сделать квартиру 2 и налог платить за квартиру 1 (вариант 2)</p>	<p>Вариант 1: 779,96</p> <p>Вариант 2: 401,45</p>
<p>Квартира: жилая площадь 145 кв. м</p>	<p>База налогообложения – жилая площадь, превышающая льготные 120 кв. м для квартир – 25 кв. м</p>	286,75
<p>Частное домовладение: жилая площадь 312 кв. м</p>	<p>База налогообложения – жилая площадь, превышающая льготные 250 кв. м для домов – 62 кв. м</p>	727,88
<p>Частное домовладение: жилая площадь 720 кв. м</p>	<p>База налогообложения – жилая площадь, превышающая льготные 250 кв. м для домов – 470 кв. м</p>	14471,3
<p>Квартирный офис в собственности</p>	<p>Для юрлиц льготная площадь не предусмотрена</p>	1663,15

юрлица: жилая площадь 145 кв. м		
---------------------------------------	--	--

Предусмотрите риски

Плательщиком налога по закону является лицо, на которого зарегистрировано право собственности на недвижимость в едином госреестре вещных прав. Объекты, которыми владеют другие члены семьи, при начислении налога не учитываются. Поэтому самым простым способом уклонения от платежей является регистрация недвижимости «на бабушек», чему состоятельных украинцев учить не надо.

«Помимо банальной регистрации на родственников, подставных лиц или просто на “паспорт”, будут применяться и более изощренные схемы – для квартир это может быть совместное владение, а для жилых домов – самовольное строительство, достройка или регистрация в качестве “дачного” или “садового” домика», – рассказал старший юрист МЮФ Integrites Я. Абрамов.

Большинство возможностей для «оптимизации» налога на недвижимость, которые упоминают юристы, отнюдь не противоречат правовым нормам. «Владельцы жилья вполне легально могут воспользоваться льготами, предоставленными законом, – отмечает И. Плескач. – Если недвижимость является общей совместной собственностью супругов, каждый из них может вычестить из принадлежащей ему доли свои “льготные” метры. Часть жилплощади можно оформить на детей или других родственников». Ведь по закону за объект, находящийся в общей совместной собственности нескольких лиц и разделенный между ними в натуре, налог платит каждый из совладельцев за надлежащую ему часть.

Стоит отметить, что налог уплачивается именно за жилую площадь объекта. Попытки на законодательном уровне сделать базой налогообложения общую площадь оказались безуспешными. Поэтому, по словам И. Плескач, плательщики могут «оптимизировать» соотношение общей и жилой площади в процессе техинвентаризации.

Квартиры-офисы на первых этажах жилых домов можно перевести в нежилой фонд. «Однако, такой шаг может быть экономически невыгодным из-за разницы в тарифах на коммунальные услуги», – предупреждает И. Плескач.

Примеры

Что в собственности	Расчеты	Сколько платить, грн в год
---------------------	---------	-------------------------------

Квартира 1: жилая площадь 35 кв. м, место регистрации собственника Квартира 2: жилая площадь 68 кв. м, сдается в аренду, зарегистрирована на родственника	Оба объекта попадают под льготу для квартир в 120 кв. м	0 (вместо 779,96 или 401,45 грн.)
Квартира: жилая площадь 145 кв. м за счет перепланировки и техинвентаризации была уменьшена до 115 кв. м	Попадает под льготу для квартир в 120 кв. м	0 (вместо 286,75)
Частное домовладение, оформленное как «дачный домик»: жилая площадь 312 кв. м	Дачный дом не облагается налогом	0 (вместо 727,88)
Частное домовладение: жилая площадь 720 кв. м	Находится в общей совместной собственности трех лиц и разделено между ними в натуре на части, не превышающие льготные 250 кв. м	0 (вместо 14471,3)
Квартирный офис в собственности юрлица: жилая площадь 145 кв. м	Выполнить перевод в нежилой фонд	0 (вместо 1663,15)

СТРАХУВАННЯ

Компетентна думка

Страховання може стати джерелом довгострокових ресурсів, яких так потребує Україна.

2012 р. став для страхової галузі періодом втрачених можливостей. Темпи зростання класичного ринку, що почали було прискорюватися на початку року, в останні місяці року знову уповільнились.

Більшість законів, що так довго лобіювали страховики, так і не було прийнято, а відносини фінансистів з регулятором міцно «заморозились» на точці взаємного непорозуміння.

Ці та багато інших гострих питань страховики будуть вимушені вирішувати уже у 2013 р.

Чи зможе страхова галузь протистояти кризі і що необхідно для цього зробити, розповідає **екс-президент Української федерації убезпечення (УФУ) О. Завада.**

Про втрачені можливості

– Олександр Леонідовичу, з якими результатами страховий ринок закінчує поточний рік?

– Через складні економічні умови, що склалися у країні, ринок не зміг реалізувати свій потенціал повною мірою. Класичне страхування зростало повільними темпами, частка чистих премій у ВВП залишатиметься на рівні 2011 р. і становитиме 0,72 % (за оцінкою УФУ). АвтоКАСКО, яке за підсумками півріччя зросло на 2 %, наприкінці року стало демонструвати негативну динаміку. Причина – продовження тенденції старіння автопарку, а також підвищення ставок за позиками і фактично повна зупинка банками автокредитування. Тож зростання в цьому сегменті, за підсумками 2012 р., становитиме не більш 1 %. Динаміка ринку обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності автовласників за внутрішніми договорами (ОСЦПВ) також уповільнюється. Цим видом страхування вже охоплено понад 75 % автовласників. Кількість укладених договорів збільшиться протягом цього року лише на декілька відсотків. Зростання ж обсягу страхових премій з цього виду, яке до кінця року становитиме, як очікується, близько 9 %, пояснюється зростанням середнього строку дії полісів. Позитивні тенденції спостерігалися в особистому страхуванні. Поштовх цьому виду дала активізація банками споживчого кредитування. Наступного року очікуваний приріст чистих страхових премій класичного ринку становитиме близько 12 % і незначно перевищить рівень інфляції (7,4 %). Тенденції цього року збережуться на ринках автоКАСКО (прогнозоване зростання до 8 %) та особистого страхування (до 18 %). Зростатиме і ринок ОСЦПВ (до 21 %).

– Нещодавно законодавці скасували норму Податкового кодексу, згідно з якою страховий ринок повинен був з 2013 р. перейти на загальну систему оподаткування. Якими будуть наслідки цього рішення для страхової галузі?

– Причини такого рішення очевидні: чиновники підрахували, що після переведення страхового ринку на сплату податку на прибуток від страховиків бюджет не отримає навіть тих надходжень, які одержує сьогодні. «Схемні» компанії платити податки в казну не будуть у будь-якому разі. Що стосується класичних страховиків, то вони зараз працюють на межі рентабельності або показують збитки. Однак цей крок може мати сумні наслідки як для страхового ринку, так і для самої держави. Повернення до системи оподаткування, яка діяла до 2011 р. (3 % на валові платежі за вирахуванням внутрішнього перестраховання) створить умови для відродження на ринку схем у тому вигляді, у якому вони тоді існували. Це означає, що втрати держбюджету можуть вирости в багато разів. Щоб цього не сталося, доведеться тепер відповідним органам державної влади намагатися проконтролювати кожну операцію. А це дуже непросте питання. Дуже не хотілося, щоб по репутації страхового ринку було завдано чергового

удару. Тому до питання оподаткування страхової галузі ми обов'язково плануємо повернутися у 2013 р.

– *Чи маєте Ви намір заодно пролобіювати скасування єдиного соціального внеску на добровільні відрахування роботодавців за договорами страхування життя співробітників?*

– Ми робимо все можливе, щоб цю безпрецедентну норму було скасовано. «Завдяки» їй групове накопичувальне страхування життя було фактично знищено. Аналогів цієї норми немає ні в Росії, ні у Європі. Експерти УФУ ретельно проаналізували міжнародну правову базу та українське законодавство, розробили проекти нормативно-правових актів, що скасовують несправедливий податок. Але порозуміння з владою поки знайти не вдається. Нам кажуть, що ЄСВ може бути скасовано лише в тому випадку, якщо ми запропонуємо компенсатори. Але вони просто не існують. Насправді при скасуванні ЄСВ за договорами лайфового страхування бюджет нічого не втратить. Адже щоб не платити цей податок, підприємства просто перестають страхувати своїх працівників.

Про стратегічні засади розвитку ринку

– *Чого ринок очікує від держави у нормативній сфері у 2013 р. ?*

– По-перше, ми очікуємо, що нарешті буде прийнято Стратегію розвитку страхової галузі. Адже відсутність затверджених на державному рівні цілей і орієнтирів зараз стримує розвиток ринку. Прийняття стратегії повинно зміцнити роль страхування в економічній політиці і зробити його інструментом мінімізації ризиків не тільки для громадян і підприємств, а й держави в цілому. По-друге, ми сподіваємося, що наступного року буде прийнятий Закон «Про страхування». Завдяки відстроченню його ухвалення ми отримали можливість скрупульозно відпрацювати кожну з норм законопроекту. Нині документ перебуває на фінальній стадії редагування. Залишилося всього декілька питань, які потребують додаткового обговорення. Одне з них – регулювання діяльності страхових посередників, у тому числі тих, для кого ця діяльність не є основною. Важливо, щоб діяльність посередників не виявилася зарегульованою штучними нормами. Тому ми пропонуємо дотримуватися в цьому питанні Європейської директиви, що регламентує діяльність посередників, яка з 2006 року впроваджена в країнах ЄС. Таким чином ми зможемо гармонізувати українське і європейське законодавство в цій сфері. Інша важлива проблема, щодо якої потрібно знайти компроміс – упровадження інвестиційного та пенсійного страхування. У цьому питанні приводом для розбіжностей є конкуренція між різними видами діяльності – пенсійним забезпеченням та управлінням активами з одного боку, та страхуванням – з іншого. Страховики життя на сьогодні накопичили значний досвід в організації продажів фінансових послуг клієнтам-фізичним особам. Досить сказати, що обсяг резервів страховиків життя вдвічі більший за обсяг накопичень НПФ. І це при тому, що ринок страхування життя отримав дуже серйозний удар у зв'язку з введенням ЄСВ. Страховики життя вже мають розвинену інфраструктуру, тисячі навчених агентів, розгалужену філійну мережу та значний досвід роботи з масовим

клієнтом. Чи буде по-господарськи з боку держави не використати цей ресурс при впровадженні другого рівня пенсійного забезпечення? Задіявши «потужності» компаній, держава зможе не витратити кошти на створення системи з «нуля» і знизити витрати на її адміністрування.

– *Яким чином законопроект «Про страхування» пропонує вирішити проблему забезпечення платоспроможності страховиків?*

– Компромісне рішення цієї проблеми знайдено. Згідно з проектом, до 2018 р. регуляторні норми, що регулюють платоспроможність, будуть базуватися на моделі Solvency 1. І тільки з 2018 р. буде здійснено перехід на нормативи Solvency 2, які нині впроваджуються в ЄС. Закон створить умови для роботи і розвитку всіх компаній. У ньому немає передумов до того, щоб на ринку залишилися виключно великі страховики, оскільки передбачені законопроектом вимоги до платоспроможності побудовані з дотриманням принципу пропорційності. Чим більше компанія буде брати на себе ризиків, тим більше регуляторних норм до неї буде застосовуватися.

Про обов'язкове медичне страхування

– *Ще один законопроект, що активно обговорювався у 2012 р. – «Про обов'язкове медичне страхування» (ОМС). Як Ви оцінюєте перспективи його ухвалення?*

– Підготовка до впровадження ОМС в Україні ведеться дуже активно. Сьогодні відпрацьовуються питання впровадження сімейної медицини, реструктуризації самої галузі охорони здоров'я, підготовки лікувальних закладів до впровадження ОМС і т. д. Що стосується самої моделі обов'язкового медстрахування, то вона досі викликає дискусії. Існує велика спокуса створити ще один соцфонд та монополізувати цей грошовий потік. Але це невірний шлях. Зрозуміло, що громіздка структура-монополіст буде захищати, перш за все, власні інтереси, а не інтереси страхувальників. Фонд не буде зацікавлений у поліпшенні якості послуг, суть ОМС буде спотворена. Така система, можливо, буде вигідна закладам охорони здоров'я як додаткове джерело фінансування. Але вона не принесе користі ні роботодавцям, ні громадянам. Тому ми наполягаємо, що цей вид обов'язкового страхування повинен працювати на ринкових умовах, постачальники страхових послуг повинні конкурувати між собою, у тому числі, і за рахунок їх якості. Крім того, досі не визначені можливі джерела фінансування ОМС. І це ще одна причина, через яку цей вид страхування не почав впроваджуватися. Хоча ми вважаємо, що необхідні кошти можуть бути знайдені, зокрема, за рахунок залучення ресурсів з інших фондів – страхування від тимчасової втрати працездатності та від нещасного випадку на виробництві. Перший з них може скооперуватися з ОМС, а другий – перетворитися на обов'язкове страхування відповідальності роботодавця. Але щоб цей проект був успішно реалізований, і страховики могли брати в ньому участь, повинен бути жорсткий контроль. Це означає, що потрібно посилити роботу небанківського регулятора, зробити його більш прозорим, сильним,

професійним. Щоб орган небанківського нагляду міг повною мірою здійснювати свої функції, викликаючи довіру не тільки у страховиків, але і в самої держави.

– *Яким чином цього року склалися відносини страхового ринку з Нацкомфінпослуг?*

– Дії комісії створювали компаніям багато складнощів. Регулятор відмовляв у видачі ліцензій (найчастіше з формальних причин), в реєстрації договорів перестраховування і т. д. Ми сподіваємося, що в наступному році робота Нацкомфінпослуг буде більш якісною. У цьому контексті знову потрібно порушити питання про платежі нагляду. Усі розмови про корупцію, які ведуться навколо цієї теми – лише відмовка, що прикриває небажання створити незалежне джерело фінансування для органу нагляду. 90 % країн Європи успішно застосовують платежі нагляду, які, по суті, є аналогом бюджетного фінансування. Отримуючи фінансування з ринку, комісія зможе нормально працювати – залучати професійні кадри, придбати технічне та програмне забезпечення і т. д. Сподіваюся, рано чи пізно ринок отримає професійного регулятора. Хоча не виключено, що це відбудеться тільки після його реорганізації – передачі функцій в НБУ або об'єднання з НКЦПФР.

«Закон про агрострахування з держпідтримкою несе в собі серйозні ризики...»

– *Як Ви оцінюєте наслідки набуття чинності Закону «Про особливості страхування сільськогосподарською продукції з державною підтримкою»?*

Щоб цей вид страхування став ефективним, потрібно ще багато працювати. Закон, з нашої точки зору, дуже «сирий» і фрагментарний. Він несе в собі серйозні ризики як для страховиків, так і для клієнтів. Прописаний у документі механізм передбачає, що страхувальник зобов'язаний спочатку укласти договір і оплатити премію. Тільки після цього його заявка на виплату компенсації буде прийнята до розгляду. Але не існує жодних гарантій, що кошти на такі компенсації щорічно передбачатимуться в бюджеті в необхідному розмірі та виплачуватимуться в повному обсязі. Що буде відбуватися з укладеними договорами, якщо держава не відшкодує страхувальникам частину витрат на страхування? Чи може страхувальник розірвати такий договір? Чи може страхова компанія в цьому випадку застосовувати передбачені страховим законодавством штрафні санкції та утримувати частину коштів, які були витрачені нею на ведення справи? Відповідей на всі ці питання сьогодні немає. Ще одна серйозна проблема полягає в тому, що договори укладатимуться на принципах співстрахування компаніями-членами пулу. Поки не зрозуміло, яким чином будуть будуватися їхні взаємовідносини. З одного боку, солідарна відповідальність за цим видом не передбачена, тобто кожна СК буде відповідати перед клієнтом тільки в межах своєї частки. Але з іншого – це створює значні ризики для страхувальників. Вони не зможуть вибирати собі страховика, а будуть зобов'язані мати справу з кожним членом. Не факт, що всі компанії, які увійдуть до нього, будуть однаково відповідальні і сумлінні.

– *Які ж ризики виникають у самих страховиків?*

– Швидше за все, компаніям доведеться в повному обсязі перестраховувати на міжнародних ринках усі ризики понад власне утримання, віддаючи за це чи не в повному обсязі всі отримані від держави кошти. Відповідно до закону, держава зобов'язується надати позику фонду катастроф у разі настання катастрофічних подій. Але в жодному документі не зазначено, на який термін можуть бути надані ці кошти, які гарантії їх надання, хто буде зобов'язаний їх повертати і т. д. Багато питань і до системи виплат з агрострахування. Відповідно до закону, при страхуванні врожаю компанії зобов'язані виплачувати відшкодування в розмірі 100 % збитку. Водночас розмір страхового платежу визначається з урахуванням рівня страхового покриття, тобто пропорції, у якій розмір збитку розподіляється між страховиком і страхувальником. Наприклад, при рівні покриття 80 % страховик відшкодує 80 % збитку, а 20 % залишаються на страхувальнику. Це означає, що недоотримуючи премії, компанії в будь-якому випадку будуть зобов'язані компенсувати 100 % збитку. А якщо ні, хто зможе перешкодити страхувальникові, який заплатив за 50-відсоткове покриття ризику, подати на компанію до суду і отримати відшкодування збитку в повному обсязі на підставі відповідної норми закону? Через усі ці суперечності агрострахування навряд чи зможе ефективно працювати. Зміни до закону повинні бути підготовлені та прийняті якомога швидше.

Ринок автоцивілки очікує на реформи

– *Цього року системна криза спостерігалася на ринку «Зеленої карти». Подійкували, що Україна навіть опинилася на межі виключення з членів міжнародного бюро. Чи вдалося врегулювати цю ситуацію?*

– Ми очікуємо серйозних змін на цьому ринку у 2013 р. Критична маса страховиків – повних членів, які не задоволені нинішньою ситуацією, перевищила 2/3. Для її поліпшення було розроблено і затверджено нову стратегію роботи. Повні члени МТСБУ ладні вдатися до радикальних заходів, щоб не допустити повторення скандалів, які розгорілися у зв'язку з банкрутством таких компаній, як Інвестсервіс, Українська екологічна страхова компанія (УЕСК). Зокрема, з 1 січня 2013 р. набирає чинності новий порядок взаємин між компаніями-емітентами «Зелених карт». Їх резерви, що формуються під виплати за такими договорами, будуть «зв'язуватися» в фонді МТСБУ і контролюватися бюро. Завдяки цьому заходу на ринку повинен встановитися порядок. Фонд МТСБУ – це безпечна гавань для резервів. По-перше, страховики не зможуть витратити їх на виплату завищених комісій посередникам. По-друге, якщо СК збанкрутує, ні вона, ні її кредитори не зможуть забрати гроші з фонду, навіть за рішенням суду. Кошти можуть іти тільки на виплати відшкодувань. Такий захід є оптимальним, у будь-якому разі доти, доки не буде впроваджений пруденційний нагляд, і поки регулятор не зможе гарантувати мінімальний рівень платоспроможності всіх страхових компаній, що працюють на ринку.

– Але нещодавно створення такого фонду було запропоновано в законопроекті, що вносив зміни до закону про автоцивілку, і ви наполягали на ветованні цього документа?

– Це зовсім різні речі. Закон пропонував створення в обов'язковому порядку окремого, вже п'ятого фонду. Розмір відрахувань до нього було б встановлено адміністративно. Це містило в собі серйозні ризики втрати контролю страховиками за коштами своїх страхових резервів. Нині ж ідеться про запровадження додаткових внесків до вже існуючого фонду, але на зовсім іншій ідеологічній платформі. Механізми сплати та використання додаткових внесків відпрацьовано самими членами МТСБУ і затверджено загальними зборами. Тобто мова йде не про норми, що насильно нав'язані «зверху», а про усвідомлене рішення самого ринку.

– Тоді, можливо, варто подумати про такі заходи і для страховиків, що працюють на «внутрішньому» ринку автоцивілки?

– Така можливість сьогодні обговорюється як тимчасовий захід. Принцип пропонується той самий – «зв'язування» резервів компаній. Тільки не буде централізованих виплат з фонду та централізованого перестраховування. Але дискусія з цього приводу тільки почалася.

– Чи бачите Ви необхідність у підвищенні вартості полісів автоцивілки?

– З лютого 2013 р. набирають чинності деякі норми нового закону про ОСЦПВ (закон № 5090 був прийнятий парламентом 5 липня 2012 р.). Після цього виплати страховиків за шкоду, заподіяну життю і здоров'ю потерпілих у ДТП, за приблизними оцінками, можуть зрости на 400 млн грн за рік. Зараз компанії, по суті, здійснюють тільки виплати на поховання. Адаже медицина в Україні офіційно є безкоштовною, і потерпілі, як правило, не можуть підтвердити свої витрати на лікування, здебільшого неофіційні. Але за договорами, укладеними після 5 лютого 2013 р., страховики будуть зобов'язані виплачувати потерпілим компенсації в розмірі не менше гарантованих законом сум, незалежно від того, чи зможуть потерпілі надати в СК документи, що підтверджують їх медичні витрати. Тому платіж однозначно потрібно підвищувати. За попередніми оцінками, вартість автоцивілки в наступному році має зрости приблизно на 25 %. Якщо Нацкомфінпослуг своєчасно не схвалить підвищення тарифів, виконання нових норм закону може опинитися під загрозою. Одночасно із зростанням цін потрібно вжити ряд заходів, щоб протидіяти демпінгу на ринку. Адаже чим вище буде вартість полісів, тим більше у компаній буде спокуса нарощувати продажі за рахунок збільшення агентських комісій. У цьому контексті питання про зв'язування резервів з автоцивілки в фонді МТСБУ може стати дуже актуальним.

– Чи очікуєте Ви нових банкрутств компаній, що працюють на ринку обов'язкового страхування цивільної відповідальності автовласників?

– Проблема протидії недобросовісній конкуренції на цьому ринку все ще не вирішена. Сьогодні є дуже багато прихованих неплатоспроможних компаній. Вони працюють лише тому, що будують свою діяльність за принципом «пірамід», здійснюючи виплати за рахунок платежів від залучених нових клієнтів. Як тільки приплив грошей припиниться, вони тут же збанкрутують. Тому ринок якомога скоріше повинен пройти етап «очищення». Чим раніше

регулятор і МТСБУ зможуть налагодити жорсткий контроль за діяльністю страховиків, і Нацкомфінуслуг почне зупиняти ліцензії недобросовісних СК, тим «гостріше» буде проходити процес. Ми побачимо на ринку справжній «вибух» – про банкрутство можуть одночасно заявити 10 – 15 компаній. Але втрати страхувальників і МТСБУ при цьому будуть менше, ніж якщо цей процес буде розтягнутий у часі. Недостатньо жорсткі заходи до порушників призведуть до того, що неплатоспроможні СК і далі будуть продавати поліси, нарощуючи обсяг своїх зобов'язань. Звичайно, у разі банкрутства компаній виплати потерпілим буде здійснювати МТСБУ. Але чи варто доводити до того, щоб на оплату їхніх боргів витрачалися десятки мільйонів гривень, що належать, у тому числі, сумлінним страховикам?

– *Тобто ситуація дедалі більше починає нагадувати 2009 р.?*

– Ніхто не казав, що криза закінчилася, вона триває. Але зараз вона буде не така гостра, як у 2008–2009 рр., бо розтягнеться в часі. У багатьох страхових компаній залишається дедалі менше запасу міцності, вони дедалі більше залежать від припливу нових страхових платежів.

– *Що можна зробити для того, щоб не допустити загострення ситуації?*

– На прикладі реформування ринку «Зеленої картки» страховики вже продемонстрували свою готовність до консолідації та прийняття, нехай болючих, але, однозначно, ефективних рішень. Тепер слово за регулятором. Якщо він зможе швидко імплементувати дієву систему протидії недобросовісній конкуренції, криза швидко мине, ринок почне відновлюватися й рости. Розвиток галузі також багато в чому буде залежати і від ставлення до неї влади. Важливо, щоб держава нарешті усвідомила, що страхування є ефективним механізмом керування ризиками та забезпечення стабільного економічного розвитку. Також не можна забувати, що саме страхування може стати джерелом довгострокових ресурсів, яких сьогодні так потребує Україна. Замість того щоб позичати кошти у міжнародних інвесторів і кредиторів, держава може сприяти їх акумулюванню за допомогою страхового ринку і направленню на інноваційний розвиток економіки. Але для цього спочатку потрібно підтримати цей ринок. І мова не про бюджетні кошти. Якщо інвестори побачать реальний потенціал в українському страхуванні, вони самі будуть вкладати капітали в його розвиток. Потрібно лише, щоб держава забезпечила належне регулювання ринку і прийняття адекватної законодавчої бази. Тоді страхування вже через кілька років стане потужним локомотивом розвитку економіки.

Про УФУ

–*Ви займали посаду президента УФУ з дня заснування цієї організації. Однак наприкінці грудня загальні збори членів Федерації затвердили кандидатуру нового президента – А. Перетяжка. З чим пов'язані кадрові перестановки, і яким чином вони можуть змінити стратегію роботи УФУ?*

– Будь-які стратегічні рішення в УФУ завжди приймаються всіма членами федерації. Принципи та можливості кадрових ротаций закладалися ще при її створенні. Обрання нового президента не було миттєвим рішенням. Консультації з цього приводу велися з літа. Після розгляду декількох можливих

претендентів на посаду президента УФУ було обрано кандидатуру, яка найбільш відповідає вимогам нинішнього часу. Безумовно, новий керівник – це нові ідеї, нові проекти. І учасники федерації очікують, що зміни, які відбулися в президії і керівництві УФУ, дадуть можливість не тільки розвивати колишні досягнення, але й рухатися в нових напрямках. Напередодні Нового року загальні збори також затвердили основні напрями діяльності УФУ, а президія – план роботи федерації. Тому ми починаємо рік з чітким розумінням, що маємо робити задля досягнення нашої головної мети, якою залишається розвиток класичного страхового ринку в Україні, а це означає, прозорого, платоспроможного, клієнтоорієнтованого, такого, що повною мірою забезпечує потреби суспільства в управлінні багатоманітними ризиками сучасного світу.

Бесіду вела Т. Горенко

Актуальні питання страхової діяльності

Регуляторна складова

Страхування в Україні регулюється Законом України «Про страхування», прийнятим 7 березня 1996 р. (реєстр. № 85/96-ВР).

Страхування – це вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів фізичних осіб та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати фізичними особами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) і доходів від розміщення коштів цих фондів (ст. 1 Закону України «Про страхування»).

При страхуванні майна страхова сума встановлюється в межах вартості майна за цінами і тарифами, що діють на момент укладання договору, якщо інше не передбачено договором страхування або законом.

Частина 15 ст. 9 зі змінами, внесеними згідно із Законом № 4391-VI (4391-17) від 09.02.2012 р.

Страхове відшкодування – страхова виплата, яка здійснюється страховиком у межах страхової суми за договорами майнового страхування і страхування відповідальності при настанні страхового випадку.

Страхове відшкодування не може перевищувати розміру прямого збитку, якого зазнав страхувальник. Непрямі збитки вважаються застрахованими, якщо це передбачено договором страхування. У разі коли страхова сума становить певну частку вартості застрахованого предмета договору страхування, страхове відшкодування виплачується у такій же частці від визначених по страховій події збитків, якщо інше не передбачено умовами страхування. Частина 17 ст. 9 зі змінами, внесеними згідно із Законом № 997-V (997-16) від 27.04.2007 р.

Франшиза – частина збитків, що не відшкодовується страховиком згідно з договором страхування.

Якщо майно застраховане у кількох страховиків і загальна страхова сума перевищує дійсну вартість майна, то страхове відшкодування, що виплачується усіма страховиками, не може перевищувати дійсної вартості майна. При цьому кожний страховик здійснює виплату пропорційно розміру страхової суми за укладеним ним договором страхування (ст. 9 Закону України «Про страхування»).

Тонкощі майнового страхування

Для каждого человека и его близких одним из самых страшных событий в жизни является внезапная потеря с таким трудом нажитого годами имущества. Такое событие может случиться в любой момент, ведь есть множество причин, которые могут привести к утрате имущества.

Программы страхования имущества созданы для того, чтобы защитить Вас от финансовых потерь, вызванных повреждением вашего имущества.

Практически по каждому виду имущественного страхования страховое покрытие охватывает такие риски:

- пожар, взрыв; стихийное бедствие (удар молнии, буря, потоп, ураган, ливень, град, обильный снегопад, землетрясение, сель, обвал, оползни, наводнения, внезапный выход подземных вод);
- падения на строение пилотируемых летательных аппаратов или их частей, деревьев;
- аварии водопроводной, канализационной, отопительной системы, системы пожаротушения;
- противоправные действия третьих лиц: включая поджог, кражу, повреждение или уничтожение застрахованного имущества, бой оконного стекла и т. п.;
- катастрофы или столкновения судов, самолетов, наземных перевозочных средств между собой или с любым неподвижным предметом, или предметом, который движется, включая лед (для страхования грузов).

В цивилизованном обществе одним из немногих средств смягчения последствий подобных событий в жизни человека является страхование. И в первую очередь страхование имущества. Это пока единственный путь, при котором человек, не затратив существенных средств при заключении самого договора страхования имущества, может быть уверенным в том, что внезапно не останется у «разбитого корыта».

Существует определенная классификация типов имущественного страхования. В этой статье мы опишем основные из них.

О том, что квартиру или дачу можно застраховать, знают все. Не забудьте, что также существует страхование домашнего имущества. Ведь если квартиру затопят или повредят огнем, скорей всего вы потеряете часть накопленного имущества.

Обычно домашнее имущество подразделяют на несколько категорий, к примеру:

1 группа: мебель, ковровые изделия, книги, посуда, одежда, постельные принадлежности, санитарно-техническое оборудование и т. п.

2 группа: электробытовая и электронная техника (холодильные и морозильные аппараты, стиральные и посудомоечные машины, швейные и вязальные машины, пылесосы, кондиционеры, обогреватели, вентиляторы, микроволновые печи, кухонные плиты, осветительные приборы, аудио-, видео-, теле-, фото-, киноаппаратура, оптика, часы, телефонные, факсимильные аппараты, вычислительная техника и т. п.), электрические и механические инструменты, сельскохозяйственные агрегаты и инвентарь.

3 группа: ювелирные изделия, коллекции, произведения искусства, предметы антиквариата, шубы из натурального меха, другое особо ценное имущество.

Множество страховых компаний предлагают ряд страхования вашего имущества и всегда смогут подобрать комплексную защиту вашей собственности. С момента заключения договора вы можете больше ни о чем не беспокоиться. Возможные расходы на восстановление имущества вы переложили на плечи страховой компании.

Страхование строений. Объектом страхования являются не противоречащие законодательству имущественные интересы страхователя (выгодоприобретателя), связанные с утратой (гибелью) или повреждением указанного в договоре страхования строения, находящегося во владении, пользовании и/или распоряжении страхователя (выгодоприобретателя) и членов его семьи, совместно проживающих и ведущих совместное хозяйство: жилые дома, квартиры; садовые домики, дачи и дачные строения; хозяйственные постройки, гаражи.

К страхованию имущественных рисков относится риск потери урожая сельскохозяйственных культур, сельскохозяйственных животных, сельхозтехнику и автомобильный транспорт, строения, здания и сооружения, готовую продукцию на складах хранения, имущество, используемое по договору финансового лизинга, гражданскую ответственность владельцев транспортных средств, перевозку грузов, обязательную гражданскую ответственность владельцев транспортных средств, имущество, переданное в залог, гражданскую ответственность предприятий, эксплуатирующих опасные производственные объекты, жизнь и здоровье персонала, ответственность перед третьими лицами при строительном-монтажных работах, расходы по медицинскому обслуживанию работников.

В Законе Украины «О страховании» объектами страхования могут быть имущественные интересы, связанные с жизнью, здоровьем, трудоспособностью и дополнительной пенсией страхователя или застрахованного лица (личное страхование); использованием, владением и распоряжением имуществом (имущественное страхование); возмещением страхователем вреда, нанесенного им физическому (непосредственно и имуществу) или юридическому лицу (страхование ответственности). К имущественному страхованию относится большинство рисков, представленных в сфере коммерческой недвижимости, хотя в ряде случаев здесь представлено и страхование ответственности.

Виды страхования имущественных рисков:

- страхование ответственности;
- страхование сельскохозяйственных рисков;
- страхование от огня, стихии и прочих опасностей предприятий;
- страхование финансовых рисков, связанных с невыполнением договорных обязательств;
- страхование технических рисков.

Программа страхования личного имущества предлагает лицам, имеющим в собственности, распоряжении, арендуящим на законных основаниях квартиры, дома, дачи, коттеджи и др. имущество, а также владельцам строящихся зданий и сооружений защиту личного имущества от непредвиденных расходов, таких как: восстановление квартиры (дома, дачи) и ее внутренней отделки после затопления или пожара; покупку новой мебели, бытовой техники, электроники, предметов интерьера и т. д. в квартиру (дом, дачу) в случае повреждения в результате пожара, затопления или кражи; восстановление квартиры соседей в результате происшествия (пожара, затопления), которое произошло по вашей вине.

Объекты страхования личного имущества:

- имущество, находящееся в помещениях: мебель, бытовая техника и электроника, предметы интерьера и т. д.;
- недвижимое имущество: квартира, жилой дом, дача, включая внутреннюю отделку указанных помещений;
- гражданская ответственность перед третьими лицами.

Суммы страхования личного имущества устанавливаются самостоятельно клиентом по каждому объекту страхования – недвижимое имущество, имущество в помещениях, гражданская ответственность.

При страховании залогового имущества страхователем выступает заемщик, он же оплачивает услуги по страхованию, а выгодоприобретателем – банк, согласно ст. 3 Закона Украины «О страховании» и ст. 10 Закона Украины «О залоге». Банк, в свою очередь, принимает решение о том, в пользу кого производить выплату страхового возмещения.

К объектам страхования залогового имущества относятся: здания, сооружения; квартиры, дома, дачи; производственное оборудование, стационарные приборы передачи информации и энергии; производственная продукция, товары; оргтехника, бытовая техника, средства связи и телекоммуникации, теле-, аудио-, видеотехника; транспортные средства и другие виды имущества.

При страховании залогового имущества страховая сумма может быть установлена как по соглашению сторон, так и исходя из действительной стоимости объекта страхования на момент заключения договора, на основании экспертной оценки, договора купли-продажи и других документов, договора залога, подтверждающих стоимость объекта страхования. Страховщик несет ответственность в пределах оговоренной страховой суммы. Срок страхования – договор страхования может быть заключен на период, в течении которого страхуемое имущество будет являться предметом залога или договор страхования заключается сроком на один год, при сроке кредитования более

одного года договор страхования перезаключается каждый год. В зависимости от срока страхования меняется размер страхового тарифа.

Если произошел страховой случай, постарайтесь получить необходимые документы в зависимости от события. Для возмещения ущерба вам необходимо предоставить страховщику письменное заявление о страховом случае и другие документы (включая справки из компетентных органов), необходимые для суждения о причинах и размерах понесенных страхователем убытков.

Документами из компетентных органов являются:

– при пожаре, взрыве газа – копии документов постановлений отдела государственной пожарной и/или аварийно-спасательных служб (включая заключения пожарно-технической или газо-технической экспертизы, если таковые проводились);

– при авариях систем водоснабжения, отопления, канализации, проникновения воды из соседних помещений; падениях деревьев, летательных аппаратов и их обломков – такими документами являются акты, заключения аварийно-технических и иных специализированных служб;

– при противоправных действиях третьих лиц – документальные заключения правоохранительных и следственных органов;

– известить, документально, страховщика о получении (возможном получении) денежного возмещения от виновного в причинении ущерба лица.

Если произошел страховой случай, первое – постарайтесь быть спокойным, второе – выполните все рекомендованные действия, в зависимости от вида страховки и обстоятельств. Постарайтесь получить необходимые документы в зависимости от события.

Н. Ляшенко

Страхування орендованого майна

В Верховной Раде зареєстрований законопроект (№ 11483 от 06.12.2012 р.) «О внесении изменений в закон Украины “Об аренде государственного и коммунального имущества”», подготовленный Фондом государственного имущества.

Основные новшества коснулись повышения эффективности арендных отношений и предотвращения повреждений и потерь арендованного имущества.

Проектом предусматриваются:

– дополнительные меры по обеспечению возмещения государству и коммунальным владельцам утраты арендованного имущества по вине арендатора;

– установление невозможности обращения взысканий по обязательствам арендатора или третьих лиц на арендованное имущество и невозможность для арендатора совершать действия с имуществом, ведущих к изменению формы собственности, без согласования с арендодателем;

– возможность страхования арендованного имущества арендатором в пользу балансодержателя этого имущества, что создаст лучшие условия для его восстановления;

– меры по предотвращению накопления задолженности по арендной плате.

Кроме того, авторы законопроекта предполагают утвердить на уровне Кабинета Министров порядок возврата арендованных целостных имущественных комплексов государственных предприятий после прекращения или расторжения договора аренды (*Государство усиливает контроль над арендой своего имущества // Свободная пресса (<http://inpress.ua/ru/economics/4233-gosudarstvo-usilivaet-kontrol-nad-arendoy-svoego-imuschestva>). – 2012. – 10.12*).

Діяльність страхового ринку

Лига страховых организаций Украины обратилась к Нацкомфинуслуг с предложением провести заседание рабочей группы при участии всех заинтересованных сторон для обсуждения проекта распоряжения Нацкомфинуслуг «Об утверждении Требований к рейтингу финансовой надежности (устойчивости) страховщиков и перестраховщиков-нерезидентов и порядка их подтверждения».

Детально проанализировав проект документа, ЛСОУ отмечает, что повышение существующих рейтингов приведет к потере украинскими страховщиками долгосрочных контактов с надежными партнерами, поиску и переориентации их на тех партнеров, которые соответствуют предложенным Нацкомфинуслуг требованиям, однако услуги новых партнеров для страховщиков-резидентов будут стоить дороже. В частности, поскольку заключенные договора не отвечают требованиям проекта, согласно ст. 160 п. 160.6 Налогового кодекса Украины, это повлечет за собой налогообложение страховщиков-резидентов по ставке 12 %.

В письме ЛСОУ, направленном в Нацкомфинуслуг отмечается, что проект распоряжения приравнивает требования к рейтингам перестраховщиков стран ЕЭП, повышая для них требования сразу на два пункта. Такая норма полностью исключает сотрудничество со страховщиками и перестраховщиками из Российской Федерации, тарифы у которых сейчас на 20–25 % ниже, чем в западных компаниях.

ЛСОУ уверена, что резкое повышение требований к рейтингам финансовой надежности (устойчивости) страховщиков и перестраховщиков-нерезидентов заблокирует работу всего страхового рынка Украины. Ведь договора перестрахования на 2013 г. были заключены на условиях действующего распоряжения регулятора, где требования к рейтингам перестраховщиков-стран ЕЭП были ниже.

По словам президента ЛСОУ Н. Гудымы, рейтинги, установленные Нацкомфинуслуг, станут неподъемными для украинского страхового рынка, а предложенные нормы могут свести к минимуму или даже полностью заблокировать сотрудничество украинских и российских страховщиков.

Учитывая важность данного вопроса для дальнейшей стабильной работы страхового рынка Украины, а также негативную реакцию со стороны страхового сообщества на предложенные Нацкомфинуслуг «Требования», Лига страховых организаций Украины считает необходимым пересмотреть предложенные проектом нормы и адаптировать их под существующие реалии рынка.

Тем более что текущие долгосрочные рейтинги Украины ведущих международных рейтинговых агентств являются следующими: Moody's – B2 прогноз «негативный»; Standard&Poore's – B («очень низкая надежность») прогноз «негативный»; Fitch – B («очень низкая надежность») прогноз «стабильный».

Напомним, 14 декабря 2012 г. Нацкомфинуслуг официально обнародовала проект распоряжения «Об утверждении Требований к рейтингу финансовой надежности (устойчивости) страховщиков и перестраховщиков-нерезидентов и порядке их подтверждения» (***Новые требования к рейтингам страховщиков и перестраховщиков-нерезидентов заблокирует работу украинского страхового рынка // Фориншурер (<http://forinsurer.com/news/13/01/16/28676>). – 2013. – 16.01***).

Национальная комиссия, осуществляющая государственное регулирование в сфере рынка финансовых услуг (Нацкомфинуслуг) Украины, в декабре 2012 г. применила к страховым компаниям 96 мер воздействия по вопросам соблюдения законодательства о финансовых услугах, в том числе 57 предписаний об устранении нарушений и 39 штрафных санкций на общую сумму 277,1 тыс. грн.

В целом за этот период комиссия осуществила девять плановых и четыре внеплановые проверки страховщиков, по результатам которых был выявлен 31 признак нарушений.

Среди основных нарушений, выявленных в ходе проверок отчетности страховых компаний, в частности, указаны непредоставление или несвоевременное предоставление отчетности, предоставление отчетности с нарушением ст. 14 Закона «О финансовых услугах и госрегулировании рынков финуслуг» в части обязательности предоставления финучреждением отчетности в соответствии с требованиями законов и нормативно-правовых актов, нарушение соблюдения требований платежеспособности, формирования и размещения средств страховых резервов.

Комиссия также отмечает, что за декабрь на регистрацию поступило 278 договоров перестрахования, в том числе с перестраховщиками-нерезидентами – 175, с перестраховщиками-резидентами – 103. Было зарегистрировано 315 договоров перестрахования, в том числе со страховщиками-нерезидентами – 217, с перестраховщиками-резидентами – 98.

По состоянию на 31 декабря 2012 г. в Украине зарегистрировано 414 страховых компании, в то время как на аналогичную дату 2011 г. – 442.

Консультація

В рамках регулярной работы со страхователями эксперты НАСК «Оранта» подготовили ряд ответов на наиболее часто задаваемые вопросы по страхованию имущества, поступившие на корпоративный сайт компании.

Вне зависимости от категории имущества принципы и подходы к страхованию одинаковы. Страхуют имущество, как правило, на случай его гибели, потери или повреждения в результате:

- пожара (в том числе вследствие взрыва, удара молнии, падения на имущество летательных объектов);
- стихийного явления (буря, вихрь, ураган, шторм, град, ливневые дожди, давление снежного слоя, паводок, землетрясение, горные обвалы и схождение лавин);
- воздействия жидкости (вытекание жидкости из водопроводных, канализационных и отопительных систем вследствие их разрыва, переполнения или повреждения систем пожаротушения);
- противоправных действий третьих лиц (кража, ограбление, разбой, преднамеренное уничтожение или повреждение имущества, включая поджог);
- наезда на имущество транспортного средства.

Что касается имущественного страхования магазинов и складов, прежде чем заключить договор страхования имущественных рисков, страховщик особое внимание уделит праву собственности на имущество, т. к. именно владелец имущества по договору страхования является выгодоприобретателем при наступлении страхового события.

Если речь идет о страховании арендованного имущества, то необходимо правильно определить выгодоприобретателя. Это что касается недвижимого имущества или оборудования. Относительно самого товара страховщик потребует бухгалтерские документы, подтверждающие наличие товара в любой момент и право собственности на этот товар.

Чтобы оценить принимаемые на себя риски, страховщик должен осмотреть имущество, которое подлежит страхованию. Складские помещения, в зависимости от того, что в них хранится, подразделяются по категориям опасности, от чего, конечно, будет зависеть стоимость полиса. В отношении магазинов на условия страхования влияют товары, которые находятся на реализации, а также оборудование внутри магазинов.

Очень важный вопрос – это наличие охраны, удаленность от пожарной охраны и наличие реальных средств противопожарной защиты в рабочем состоянии. Потребует страховщик и акт от пожарной службы.

При страховании складских запасов необходимо правильно определить страховую сумму на весь период хранения товара и обязательно ее конкретизировать по видам товара: чем конкретнее указаны объекты страхования при принятии на страхование, тем меньше у страхователя проблем при наступлении страхового случая.

Заключая договор страхования, следует понимать, что неправомерные действия страхователя или его работников, использование имущества не по его прямому назначению всегда является исключением из страхового покрытия.

Программа страхования арендованного имущества включает в себя: страхование арендованного имущества, являющегося государственной или коммунальной собственностью, осуществляется на основании Закона Украины «Об аренде государственного и коммунального имущества». Основной задачей страхования арендованного имущества является защита арендованного имущества.

Страхование арендованного имущества не является обязательным видом страхования, если договором аренды на арендатора возложена обязанность застраховать арендуемое имущество, то он не будет освобожден от ответственности за неисполнение данного обязательства. В зависимости от условий договора аренды неисполнение обязательства по страхованию имущества, переданного в аренду, может быть основанием для расторжения договора аренды или уплаты неустойки.

В большинстве случаев объектами страхования арендованного имущества выступают помещения, здания, сооружения транспортные средства.

Защита арендуемого имущества от следующих рисков:

- стихийные бедствия;
- пожар, взрыв газа, удар молнии, падение летательных аппаратов;
- аварии водопроводной, канализационной, отопительной системы, системы пожаротушения;
- наезд транспортных средств, внезапное падение любых предметов;
- противоправные действия третьих лиц.

Размер страховой суммы устанавливается на основании заявления страхователя и определяется в размере реальной рыночной стоимости объекта страхования на момент заключения договора страхования. Стоимость страховки составляет 0,25–0,5 % от стоимости арендуемого имущества. Франшиза составляет 1 % от страховой суммы, но не менее, чем эквивалент 100 долл. США. Срок страхования арендованного имущества устанавливается в соответствии со сроком действия договора аренды, в случае краткосрочной аренды клиент имеет возможность застраховать свое имущество и на более короткий срок.

Ведущие страховые компании Украины

1. Страховая компания «АХА Страхование»
2. Страховая компания «Украинская страховая группа»
3. Страховая компания «УНИКА»
4. Акционерная страховая компания «ИНГО Украина»
5. Страховая компания «PZU Украина»

СК «АХА Страхование»

Страховая компания «АХА Страхование» входит в международную финансовую Группу АХА (Франция), четвертый год подряд страховой бренд №1 в мире (по результатам международного агентства Interbrand). Сегодня компании доверяет более полумиллиона клиентов. Совокупный объем собранных премий за первое полугодие 2012 г. составил более 382 млн грн. Объем выплат возрос на 24 % и превысил 185 млн грн. Прибыль (по МСФО) СК «АХА Страхование» за первые шесть месяцев 2012 г. составила 18 млн 328 тыс. грн.

Страховая компания «АХА Страхование» стремится стать более доступной для своих клиентов. Филиалы и представительства компании расположены во всех регионах Украины. Региональная сеть СК «АХА Страхование» представлена в более чем 200 городах Украины, а агентская сеть насчитывает более 1800 агентов.

К тому же, страховые полисы компании можно приобрести в любом отделении АО «УкрСиббанка» (BNP Paribas) и других банков-партнеров. Это более 1000 отделений по всей территории Украины.

«АХА – самая крупная страховая компания Европы и уже несколько лет подряд страховой бренд № 1 в мире. Заслужить доверие более 100 млн клиентов можно только благодаря неукоснительному выполнению взятых на себя обязательств и высокому качеству сервиса. Этим основным принципам работы следуют все компании Группы АХА в мире, включая Украину», – прокомментировал председатель правления СК «АХА Страхование» в Украине Ф. Вотле.

Качество сервиса – главный элемент глобальной стратегии АХА в Украине и во всем мире. «АХА Страхование» проводит регулярное опроса клиентов, которые получили возмещение, с целью определить насколько их удовлетворил уровень сервиса компании. По данным первого полугодия 2012 г. 96,2 % клиентов удовлетворены качеством обслуживания в компании. При этом компания проводит дальнейшую работу по совершенствованию своих бизнес-процессов. В планах АХА на текущий год – повышение «качественной планки» сервиса и достижение высокого уровня доли клиентов, довольных качеством урегулирования в компаниях группы.

Страховая компания «АХА Страхование» специализируется на: автостраховании (КАСКО), имущественном страховании, страховании гражданско-правовой ответственности (ОСАГО), страховании от несчастных случаев, медицинском страховании и других видах страхования.

В целом, СК «АХА Страхование» в Украине имеет лицензии на осуществление более 25 видов страхования.

СК «АХА Страхование» является членом «Лиги Страховых Организаций Украины», «Украинской Федерации Страхования», «Моторного Транспортного Страхового Бюро Украины» и других профессиональных объединений.

В декабре 2012 г. страховая компания «АХА Страхование» выплатила своим клиентам 29 млн 37 тыс. грн страховых возмещений по 3369 страховым случаям. Всего с начала года было выплачено более 377 млн грн.

Выплаты по КАСКО, основному продукту компании, за этот период составили 20 млн 763 тыс.грн, что составляет 72 % от общей суммы выплат за декабрь.

Выплаты по ОСАГО составили 5 млн 963 тыс. грн или 21 % от общей суммы выплат за месяц. 1 млн. 264 тыс. грн страховых возмещений были получены клиентами АХА по медицинскому страхованию (4 %).

В декабре 2012 г. «АХА Страхование» урегулировала в среднем 108 убытков ежедневно, выплачивая около 1 млн грн в день. При этом, по результатам удовлетворенности клиентов, 96,2 % клиентов довольны качеством обслуживания. Поддержание высокого уровня удовлетворенности клиентов и высокое качество сервиса являются основными направлениями стратегии АХА во всем мире и в Украине.

Страховая компания «АХА Страхование» в январе – декабре 2012 г. осуществила страховых возмещений на общую сумму 377,8 млн грн.

Из них по программе КАСКО выплачено 251,703 млн грн, что составило 67 % общей суммы выплат за год, по ОСАГО – 54,572 млн грн или 14 % общей суммы.

Выплаты по страхованию имущества и медицинскому страхованию составили 46,308 млн грн и 17,58 млн грн соответственно (12 % и 5 %).

Компания отмечает что, в 2012 г. в среднем за месяц урегулировала более 100 убытков ежедневно, выплачивая более 1 млн грн в день.

СК «Украинская страховая группа» (УСГ)

В феврале 2008 г. «Украинская страховая группа» вошла в состав всемирно известной Vienna Insurance Group – лидера страхового рынка Центральной и Восточной Европы. Используя опыт мощной международной группы, которая работает в 23 странах мира.

Страховые продукты, которых насчитывается около 50, «Украинская страховая группа» формирует на основании 24 лицензий на обязательные и добровольные виды страхования.

Региональная сеть УСГ включает более 100 филиалов и представительств на всей территории Украины. Команда сотрудников – это более чем 700 специалистов.

Страховая компания «УНИКА»

Страховая компания «УНИКА» (ранее «Кредо-Классик»), созданная 10 февраля 1994 г., входит в состав UNIQA Group (Австрия) и присутствует во всех секторах non-life страхования.

UNIQA Group Austria – одна из ведущих страховых групп Центральной Европы, лидер австрийского рынка страхования. Компания UNIQA занимает первое место в Австрии по доле рынка (22,48 %) среди наиболее крупных страховых групп.

На сегодняшний день Страховая компания «УНИКА» насчитывает 26 региональных дирекций, 88 пунктов продаж страховых полисов, 281 страхового агента.

Компания осуществляет более 70 видов страховой деятельности и имеет 29 лицензий, выданных Государственной комиссией по урегулированию финансовых рынков Украины.

Акционерная страховая компания «ИНГО Украина»

Акционерная страховая компания «ИНГО Украина» имеет двадцатилетний опыт работы на рынке. Стабильно занимая лидирующие позиции по суммам выплат страховых возмещений, компания входит в группу наибольших страховых организаций Украины по объему премий и величине собственных активов.

Член Международной страховой группы «ИНГО», дочерняя компания ОСАО «Ингосстрах».

Двадцать пять лицензий на различные виды обязательного и добровольного страхования, предоставляет страховые услуги корпоративным и розничным клиентам.

Представлена 26 филиалами и свыше 100 офисами для обслуживания клиентов по всей территории государства.

Более чем 450 сотрудников компании работают для клиентов во всех регионах Украины.

Акционер АСК «ИНГО Украина»: Закрытое Акционерное Общество «Инвест-полис» (Россия) (структура ОСАО «Ингосстрах») – 99,9985 % .

Страховая компания «PZU Украина»

Страховая группа «PZU Украина» – поєднання 15-річного українського досвіду з 200-річними європейськими традиціями групи PZU у страхуванні.

З лютого 2005 р. 100 % акцій групи «PZU Україна» належать компанії «PZU SA» (Польща) – одній з найбільших фінансових установ у Центральній та Східній Європі. Група PZU є лідером польського фінансового ринку і найбільшим страховиком у Центральній та Східній Європі. «PZU Україна» є провідною страховою організацією України та одним з лідерів ринку за показником капіталізованості – на 01.11.2008 р. статутний капітал СК «PZU Україна» становить 307,23 млн грн, статутний капітал СК «PZU Україна страхування життя» – 32,5 млн грн, а статутний капітал групи в цілому – 339,7 млн грн.

Всеукраїнська мережа групи нараховує 84 представництв, у тому числі центральний офіс та п'ять прикордонних агенцій.

«PZU Україна» має ліцензії на здійснення 28 видів страхування (non-life та life).

В рамках регулярной работы со страхователями, эксперты НАСК «Оранта» подготовили ряд ответов на наиболее часто задаваемые вопросы по страхованию имущества, поступившие на корпоративный сайт компании.

Вне зависимости от категории имущества принципы и подходы к страхованию одинаковы. Страхуют имущество, как правило, на случай его гибели, потери или повреждения в результате:

- пожара (в том числе вследствие взрыва, удара молнии, падения на имущество летательных объектов);
- стихийного явления (буря, вихрь, ураган, шторм, град, ливневые дожди, давление снежного слоя, паводок, землетрясение, горные обвалы и схождение лавин);
- воздействия жидкости (вытекание жидкости из водопроводных, канализационных и отопительных систем вследствие их разрыва, переполнения или повреждения систем пожаротушения);
- противоправных действий третьих лиц (кража, ограбление, разбой, преднамеренное уничтожение или повреждение имущества, включая поджог);
- наезда на имущество транспортного средства.

Что касается имущественного страхования магазинов и складов, прежде чем заключить договор страхования имущественных рисков, страховщик особое внимание уделит праву собственности на имущество, т. к. именно владелец имущества по договору страхования является выгодоприобретателем при наступлении страхового события.

Если речь идет о страховании арендованного имущества, то необходимо правильно определить выгодоприобретателя. Это что касается недвижимого имущества или оборудования. Относительно самого товара, – страховщик потребует бухгалтерские документы, подтверждающие наличие товара в любой момент и право собственности на этот товар.

Чтобы оценить принимаемые на себя риски, страховщик должен осмотреть имущество, которое подлежит страхованию. Складские помещения, в зависимости от того, что в них хранится, подразделяются по категориям опасности, от чего, конечно, будет зависеть стоимость полиса. В отношении магазинов на условия страхования влияют товары, которые находятся на реализации, а также оборудование внутри магазинов.

Очень важный вопрос – это наличие охраны, удаленность от пожарной охраны и наличие реальных средств противопожарной защиты в рабочем состоянии. Потребует страховщик и акт от пожарной службы.

При страховании складских запасов необходимо правильно определить страховую сумму на весь период хранения товара и обязательно ее конкретизировать по видам товара: чем конкретнее указаны объекты страхования при принятии на страхование, тем меньше у страхователя проблем при наступлении страхового случая.

Заключая договор страхования, следует понимать, что неправомерные действия страхователя или его работников, использование имущества не по его прямому назначению всегда является исключением из страхового покрытия.

Діяльність страховиків

Страховій групі «ТАС», попри рішення суду першої інстанції, вдалося не сплачувати страхове відшкодування у розмірі 1 615 358 грн за фактом пожежі, яка сталася зранку 11.05.2011 р. у м. Київ в одній із складських металевих споруд ангарного типу.

Відповідне рішення нещодавно прийняв Київський апеляційний господарський суд (справа № 33/355).

Нагадаємо, що рішення суду першої інстанції ґрунтувалося на технічному висновку № 163 від 11.05.2011 р., виконаного дослідно-випробувальною лабораторією ГУ МНС України в м. Київ. Згідно з цим висновком, імовірною причиною пожежі було виникнення аварійних режимів роботи електромережі складу внаслідок стрибка напруги в міській електромережі.

Апеляційний суд взяв до уваги висновок аварійного комісара В. Дзюби від 12.07.2011 р., який нібито має досвід роботи в пожежній охороні. Згідно цього висновку, виникненню пожежі сприяли обставини недотримання вимог норм та правил пожежної безпеки при монтажі, улаштуванні та експлуатації освітлювальної мережі. При цьому інший експерт у своєму висновку від 27.04.2012 р. визначив, що причиною виникнення пожежі став аварійний режим у роботі електрообладнання, імовірно, електричного люмінесцентного світильника

Водночас, приміщення було обладнане пожежною сигналізацією. Проте встановити, чи відповідав стан пожежної сигналізації нормативним вимогам, і чи перебувала вона в працездатному стані, на момент виникнення пожежі не виявилось за можливе, оскільки її елементи, нібито, внаслідок пожежі були знищені (*Пожежа на 1,6 млн. грн. виявилася на користь страхової компанії (оновлено) // Security.ua([http://security-ua.com/index.php?option=com_k2&view=item&id=3720:pozhezha-na-16-mln-grn-viyavilasya-na-korist-strahovoyi-kompaniyi&Itemid=556&lang=ru](http://security.ua.com/index.php?option=com_k2&view=item&id=3720:pozhezha-na-16-mln-grn-viyavilasya-na-korist-strahovoyi-kompaniyi&Itemid=556&lang=ru)). – 2013. – 17.01).*

По результатам мониторинга в III квартале 2012 года 89,7 % клиентов оценили работу сотрудников Страховой компании «ПРОВИДНА» «выше среднего», 63,5 % страхователей – «на отлично».

85,3 % опрошенных готовы перезаключить договор страхования после процесса урегулирования страхового события.

В III квартале 2012 г. продолжительность процедуры урегулирования страхового случая после предоставления страхователем всех документов в 22,9 % случаев составила до 14 дней, в 46,1 % – от 14 дней до одного месяца.

По результатам исследования в III квартале 2012 г. 63,3 % страхователей обратились в СК «ПРОВИДНА» по рекомендации своих друзей или коллег.

Центром маркетинговых исследований СК «ПРОВИДНА» с 2007 г. регулярно проводится мониторинг уровня удовлетворенности клиентов процессом обслуживания при заключении договора страхования и

урегулирования страховых событий путем телефонного опроса страхователей, которым было выплачено страховое возмещение.

«Данные показатели обусловлены высоким уровнем выполнения специалистами СК «ПРОВИДНА» стандартов обслуживания клиентов при продаже и урегулировании страховых событий, а также постоянной «работой над ошибками». Именно это позволило нам сформировать репутацию компании, которую наши клиенты готовы рекомендовать и с которой они готовы сотрудничать на длительной основе», – сообщил П. Бессмертный, начальник Центра маркетинговых исследований СК «ПРОВИДНА» (89,7 % клиентов ПРОВИДНОЙ довольны обслуживанием в Компании // Страхование Украины (<http://www.ukrstrahovanie.com.ua/news/89-7-klientov-PROVIDNOI-dovolny-obsluzhivaniem-v-Kompanii.html>). – 2013. – 15.01).

Главное следственное управление Министерства внутренних дел ответило на обращение Лиги страховых организаций Украины и разъяснило положения Уголовно-процессуального кодекса (УПК) относительно ситуаций, связанных с противоправными действиями третьих лиц и незаконным завладением застрахованным имуществом.

В частности, ГСУ МВД со ссылкой на ч. 1 и ч. 2 ст. 60 УПК пояснило страховщикам форму и содержание документа, подтверждающего прием и регистрацию заявления о совершенном уголовном преступлении; пояснило порядок и сроки получения его потерпевшим или другим заявителем. Согласно ч. 4 ст. 214 УПК следователь, прокурор или другое уполномоченное лицо обязано принять и зарегистрировать такое заявление или сообщение. Отказ в принятии регистрации заявления о правонарушении не допускается. Одновременно с регистрацией дежурный оформляет талон, состоящий из двух частей, имеющих одинаковый номер, и отдает его заявителю. В выданном талоне содержится информация о заявителе, краткое содержание заявления, номер телефона, должность, звание и подпись дежурного, принявшего заявление о криминальном правонарушении, а также дата и время принятия заявления. Заявитель проверяет информацию, указанную в талоне, ставит свою подпись и оставляет корешок талона в дежурной части.

Поясняя, каким документом или документами органа досудебного расследования должна подтверждаться информация, полученная на стадии досудебного расследования и касающаяся обстоятельств и причин происшествия, в отношении которого начато уголовное производство, ГСУ МВД предлагает руководствоваться ст. 104 и ст. 110. Согласно этим статьям, ход и результаты процессуального дела фиксируются в протоколе, а решение следователя и прокурора в случае необходимости принимается в форме постановления. Ст. 221 УПК предусматривает, что следователь, прокурор по требованию потерпевшего обязан предоставить ему материалы досудебного расследования для ознакомления, за исключением ситуаций, когда такие действия могут навредить следствию. При этом отказ в предоставлении общедоступных документов не допускается.

По просьбе ЛСОУ ГСУ МВД уточняет максимально допустимый срок окончания досудебного расследования (закрытия уголовного производства) в случае, когда виновное лицо не установлено и соответственно какой-либо личности не вручено письменное уведомление. Согласно ст. 120 УПК, досудебное расследование должно быть завершено в течение одного месяца со дня сообщения подозреваемому о совершении криминального проступка; в течение двух месяцев со дня сообщения подозреваемому о подозрении в совершении преступления. В то же время срок досудебного расследования может быть продлен в порядке, предусмотренном УПК.

Ранее ЛСОУ обратилась в МВД с просьбой ответить на запросы страховщиков в части реализации ими норм УПК, вступившего в силу 20 ноября 2012 г. *(МВД разъяснило страховщикам положения Уголовно-процессуального кодекса в части противоправных действий третьих лиц // Фориншурер (<http://forinsurer.com/news/13/01/22/28707>). – 2013. – 22.01).*

Херсонская и Тернопольская дирекции Украинского государственного предприятия почтовой связи «Укрпошта» объявили тендер на страхование имущества – 233 и 26 объектов соответственно.

Как сообщается в системе раскрытия информации о государственных закупках, документы на участие в тендере принимаются Херсонской дирекцией до 8:30 22 февраля, Тернопольской – 10:00 21 февраля.

Вскрытие тендерных предложений намечено на 13:00 и 12:00 соответственно.

«Укрпошта» является национальным оператором почтовой связи Украины *(Источник: Интерфакс-Украина. Две дирекции «Укрпочты» объявили тендер на страхование имущества 259 объектов // Фориншурер (<http://forinsurer.com/news/13/01/22/28697>). – 2013. – 22.01).*

Страховая компания «Allianz Украина» застраховала научно-производственный комплекс ООО «Горизонт-12» – конструкторского бюро, проектирующего и создающего легкие гражданские вертолеты.

Общая страховая сумма по договору составила 42,773 млн грн.

Страховой защитой с покрытием по «всем рискам» обеспечен имущественный комплекс конструкторского бюро, включая производственно-офисное помещение, производственное оборудование, мебель, компьютерную и оргтехнику, а также товарные запасы.

Договор страхования имущества юридических лиц стал продолжением сотрудничества страховщика и ООО «Горизонт – 12», которое началось еще в прошлом году, когда производственный комплекс находился на этапе строительства. СК «Allianz Украина» застраховала перевозки металлообрабатывающего оборудования для нового производства *(«Allianz Украина» застраховала имущество НПК «Горизонт-12» на 42,8 млн. грн // Фориншурер (<http://forinsurer.com/news/13/01/22/28694>). – 2013. – 22.01).*

Страховые компании Украины в декабре 2012 г. собрали страховые платежи на сумму 2,1 млрд грн, что на 16 % больше, чем за декабрь 2011 г., сообщил заместитель председателя совета ЛСОУ А. Залетов.

За указанный период корпоративное страхование показало рост 18 %, что вызвано традиционным заключением договоров страхования в конце года как с целью управления рисками, так и минимизации налоговой базы субъектами предпринимательской деятельности. Кроме того, это связано с рядом норм Налогового кодекса, которые вступают в силу в этом году.

Розничное страхование составило в декабре 2012 г. около 1 млрд грн. Рост на 13 % связан с увеличением объема страхования при потребительском кредитовании (предновогодние акции в торговых центрах на бытовую и компьютерную технику), страхование туристов, страхование жизни и ОСАГО. При этом КАСКО и страхование имущества граждан показали снижение показателей, что в целом отразилось на общем результате развития розничного страхования в декабре 2012 г. ***(Страховой рынок Украины в декабре 2012 года вырос на 16 % до 2,1 млрд. грн // Фориншурер (<http://forinsurer.com/news/13/01/24/28726>). – 2013. – 24.01).***

В 2012 г. впервые за последние пять лет объемы страховых услуг домохозяйствам в Украине превысили показатели докризисного 2008 г., составив около 8 млрд грн.

Такие прогнозные данные обнародовал заместитель председателя Совета Лиги страховых организаций Украины А. Залетов.

Существенно изменилась структура рынка. Если в 2008 г. ТОП-5 страховых услуг домохозяйствам составляли КАСКО (53 %), ОСАГО (12 %), страхование имущества (8 %) и накопительное страхование жизни (8 %), то по итогам 2012 г. лидеры представлены следующим образом: КАСКО (27 %), ОСАГО (23 %), рисковое страхование жизни (9 %) и накопительное страхование жизни (8 %).

Популярными страховыми продуктами среди населения в 2012 г. также были страхование от несчастного случая и ДМС – на долю каждого пришлось 7 %. Объемы страхования имущества сократились до 5 %, т. к. фактически приостановлено ипотечное кредитование. Резко увеличился спрос на страхование медицинских расходов с 1 % в 2008 г. до 3 % в 2012 г., и страхование здоровья на случай болезни с 2 % в 2008 г. до 3 %.

Ожидается, что в 2013 г. сохранится тренд 2012 г. Поэтому объем страховых услуг домохозяйствам может превысить 9 млрд грн. При этом основной рост будет связан с личными видами страхования, поскольку у населения страховая потребность по защите рисков потери здоровья и трудоспособности находится на достаточно высоком уровне ***(Рынок страхования домохозяйств в Украине в 2012 году вырос до 8 млрд. грн // Фориншурер (<http://forinsurer.com/news/13/01/24/28728>). – 2013. – 24.01).***